

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W CHORZELACH
W ROKU 2021**

Chorzele, kwiecień 2022 rok

WPROWADZENIE

„Nie zatwardzajmy serc, gdy słyszymy krzyk biednych. Starajmy się usłyszeć to wołanie. Starajmy się postępować i tak żyć, by nikomu w naszej Ojczyźnie nie brakło dachu nad głową i chleba na stole, by nikt nie czuł się samotny, pozostawiony bez opieki.”

Jan Paweł II

Pomoc społeczna umożliwia osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin.

Większość działań pomocowych z zakresu polityki społecznej umiejscowionych jest na poziomie gminy, która jest najbliżej swoich mieszkańców. Ośrodki Pomocy Społecznej jako jednostki organizacyjne wykonujące zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie, należy uznać za wiodące i stanowiące podstawowe źródło wsparcia dla rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Są instytucjami, które na poziomie lokalnym odpowiadają za koordynację działań z zakresu pomocy społecznej oraz za większość działań z zakresu polityki społecznej.

Niniejsze sprawozdanie, ze względu na suplementarny charakter wynikający ze spełnienia obowiązków sprawozdawczych, stanowi przekrój informacji o zrealizowanych zadaniach w zakresie pomocy społecznej oraz innych zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej, m.in. świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, wsparcia kobiet w ciąży i rodzin oraz funduszu alimentacyjnego i działań wobec dłużników alimentacyjnych a także dodatku mieszkaniowego. Sprawozdanie obrazuje również stopień realizacji celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Przemocy w Rodzinie a także Programie Wspierania Rodziny w Gminie Chorzele. Niniejsze sprawozdanie nie odzwierciedla całokształtu rzeczywistych działań podejmowanych przez Ośrodek na rzecz potrzebujących mieszkańców społeczności lokalnej, stanowi bowiem ilustrację realizacji przyjętych zadań oraz informuje o danych statystycznych i ramach finansowych. Dokument przedstawia także potrzeby w zakresie pomocy społecznej na rok 2022.

I

Podstawy działalności oraz struktura organizacyjna Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach

I.1 Podstawy prawne działalności Ośrodka Pomocy Społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach został powołany do realizacji zadań pomocy społecznej Uchwałą nr X/49/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Chorzelach z dnia 26 lutego 1990 r. Ośrodek jest organizacyjnie wyodrębnioną jednostką budżetową, która działa na podstawie statutu oraz regulaminu organizacyjnego. Jako jednostka wchodząca w skład lokalnej administracji samorządowej, stanowi element systemu polityki społecznej państwa w gminie Chorzele. Działalność Ośrodka finansowana jest z budżetu wojewody i budżetu gminy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach realizuje zadania wynikające z **ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** oraz aktów wykonawczych do ustawy.

Zakres działania OPS obejmuje również zadania wynikające z innych ustaw, w szczególności z:

- Uchwały Nr 140 Rady Ministrów z 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023,
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. Wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawy z dnia 19.08.1994 o ochronie zdrowia psychicznego,
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
- Ustawy z dnia 24.01.1991r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych,
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych,
- Uchwały Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014r. w sprawie ustanowienia rządowego programu dla rodzin wielodzietnych,
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014r. w sprawie szczegółowych, warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych,
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach jest realizatorem lokalnych programów:

- Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024,
- Programu Wspierania Rodziny w Gminie Chorzele na lata 2020-2022.

Cele i zadania Ośrodka Pomocy Społecznej

Misją Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach jest profesjonalna, przyjazna i skuteczna pomoc mieszkańcom gminy. Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- jak również rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do podstawowych zadań pomocy społecznej należą: wspieranie rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych i uniemożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań mających na celu usamodzielnienie osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem.

Świadczenia (zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej) mają za zadanie wsparcie osób w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych. Pomoc społeczna zmierza do uruchomienia zasobów osób wspieranych zwiększając ich aktywność poprzez wypracowanie u nich poczucia odpowiedzialności i samodzielnego zmierzenia się z trudną sytuacją życiową.

Adresatem działań podejmowanych przez pomoc społeczną jest zarówno osoba samotnie gospodarująca jak i rodzina. Rodzina jest podstawową komórką społeczną, stanowiącą niezbędny element właściwie funkcjonującego społeczeństwa. Z tego względu szczególne znaczenie przypisuje się pomocy oraz pracy socjalnej z rodziną doświadczającą negatywnych zjawisk w postaci: ubóstwa, bezrobocia, niewydolności opiekuńczo -wychowawczej czy niepełnosprawności. Pomoc rodzinie polega na uruchomieniu takich form wsparcia, by ich efektem była ekonomiczna samodzielność rodziny oraz niezależność w funkcjonowaniu społecznym. Aby oddziaływania naprawcze nakierowane na pomoc rodzinie były skuteczne konieczne jest wielopłaszczyznowe podejście do realizowanej pomocy. Poza wsparciem materialnym rodzina wymaga szeroko pojętej pracy socjalnej, pomocy specjalistycznej oraz oddziaływań mających na celu rozwijanie umiejętności społecznych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach podejmując działania ma na celu dążenie do poprawy jakości życia słabszych społecznie i ekonomicznie mieszkańców miasta i gminy. Priorytetem jest dbałość o zapewnienie prawidłowego rozwoju i funkcjonowania rodzin przeżywających kryzysy i trudności, budowanie właściwych relacji między jej członkami, właściwe pełnienie przez nich ról społecznych, wspieranie ich dążeń do usamodzielnienia, bezpieczeństwo oraz właściwy rozwój i wyrównywanie szans dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie demoralizacji, patologiom i wykluczeniu społecznemu.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współpracy w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pomoc udzielana w ramach świadczeń z pomocy społecznej nie ma charakteru stałego, zakłada bowiem aktywizację osób z niej korzystających. Uprawnienia wynikające z ustawy o pomocy społecznej mają charakter wyłącznie subsydiarny tzn. pomocniczy - uzupełniający własne środki, możliwości i uprawnienia. Brak działań zaradczych, nie wywiązywanie się z przyjętych zobowiązań świadczy o nikłym zaangażowaniu w proces przezwyciężania swojej trudnej sytuacji życiowej i w myśl przepisów ustawy o pomocy społecznej może skutkować odmową przyznania świadczenia.

Ośrodek poza zadaniami wynikającym z ustawy o pomocy społecznej, realizuje również zadania związane z kompleksowym wsparciem rodziny, pomocą materialną o charakterze socjalnym, poradnictwem specjalistycznym, opieką nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz przeciwdziałaniem przemocy.

Ośrodek Pomocy Społecznej przede wszystkim realizuje cele i zadania określone w przepisach ustawy o pomocy społecznej oraz przepisach wydanych na jej podstawie, w szczególności podejmuje działania zmierzające do zaspakajania niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, oraz w miarę możliwości do życiowego ich usamodzielnienia, a także integracji tych osób i rodzin ze środowiskiem. Zapobiega również powstawaniu trudnych sytuacji życiowych rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną.

Jednak w ujęciu szerokim pomoc społeczna jest związana nie tylko z tym podstawowym aktem normatywnym pomocy społecznej – ustawą o pomocy społecznej, ale również z innymi ustawami, które albo wprost nawiązują do pomocy społecznej, albo mimo że takich odniesień w nich nie ma, realizują cele pomocy społecznej. Można się nawet pokusić o stwierdzenie, że jeśli chodzi o wymiar finansowy to świadczenia realizowane wyłącznie w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, stanowią niewielki procent wydatków realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej.

Rok 2021 z racji trwającej w kraju epidemii był rokiem trudnym. Ośrodek wzorem roku ubiegłego kontynuował działania z zachowaniem reguł bezpieczeństwa, wykazując się zaangażowaniem i wrażliwością na nowe wyzwania.

W 2021 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach realizował zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej udzielając świadczeń pieniężnych, pomocy usługowej, pracy socjalnej, pomocy rzeczowej i wsparcia środowiskowego. Istnieje ogólne przekonanie, iż pomoc społeczna to głównie wsparcie rzeczowe i finansowe. Aktualnie jednak pomoc społeczna ukierunkowana jest na wszelkiego rodzaju działania, zmierzające poprzez pracę socjalną do przezwyciężenia niepomysłności życiowych własnymi siłami, jedynie przy niewielkim wsparciu finansowym. Kluczową rolę odgrywają zatem pracownicy socjalni, którzy przy wykorzystaniu różnych technik i narzędzi podejmują działania na rzecz zmian w społeczności i życiu konkretnych osób i rodzin, którym pomagają. Ich zadaniem jest wskazywanie klientowi możliwości rozwiązania danego problemu w oparciu nie tylko o posiadaną wiedzę, ale przede wszystkim wiedzę o osobie potrzebującej wsparcia. Praca z ludźmi w obszarze pomocy społecznej, jak żadna inna, wymaga dużej elastyczności myślenia, dostosowania do zmieniających się, czasem bardzo szybko okoliczności. Pomaganie nie jest umiejętnością, którą da się opanować raz na zawsze. Jest sztuką wymagającą stałej permanentnej pielęgnacji. Nie jest to łatwe zadanie, bowiem klient pracy socjalnej w XXI wieku konfrontuje nas z różnorodnością problemów.

I.2 Struktura organizacyjna Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach

Strukturę organizacyjną Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach w 2021 r. stanowiły następujące komórki organizacyjne i samodzielne stanowiska:

Działy oraz samodzielne stanowiska pracy:

1. Dyrektor.
2. Zastępca Dyrektora .
3. Dział Finansowo Księgowy:
 - a) Główny księgowy,
 - b) stanowisko pracy ds. księgowości i dodatków mieszkaniowych– 1 etat.
4. Dział Pomocy Społecznej:
 - a) wieloosobowe stanowisko pracy pracownik socjalny – 6 etatów,
 - b) stanowisko pracy ds. administracyjnych i obsługi kasy – 1 etat,
 - c) wieloosobowe stanowisko pracy opiekun w Ośrodku Pomocy Społecznej - 5 etatów.
5. Dział Świadczeń Rodzinnych:
 - a) wieloosobowe stanowisko pracy ds. świadczeń rodzinnych – 2 etaty,
 - b) stanowisko pracy ds. funduszu alimentacyjnego i świadczeń rodzinnych, Karty Dużej Rodziny i usług opiekuńczych – 1 etat.
6. wieloosobowe stanowisko pracy asystent rodziny – 2 etaty
7. stanowisko pracy sprzątaczką – 1 etat.
8. Dział świadczeń wychowawczych:
 - a) stanowisko pracy ds. świadczenia wychowawczego – 1 etat.
9. stanowisko pracy pomoc administracyjna ds. obsługi sekretariatu i spraw organizacyjno - technicznych – 1 etat.

W 2021 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Chorzelach zatrudnione były 24 osoby, w tym 6 pracowników socjalnych (zgodnie z wymogami ustawy o pomocy społecznej na 1 pracownika socjalnego może przypadać nie więcej niż 2000 mieszkańców) oraz 5 opiekunek nad osobą starszą i asystent rodziny. Jedna osoba (asystent rodziny) korzysta z prawa do urlopu wychowawczego.

Wśród wszystkich osób zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej, zdecydowaną przewagę stanowią osoby posiadające wykształcenie wyższe (75%). Pozyskanie i zatrzymanie pracowników o wysokich kwalifikacjach oraz stałe uzupełnianie wiedzy i umiejętności pracowników w sposób decydujący wpływają na pozycję Ośrodka. Rosnące potrzeby i oczekiwania społeczeństwa powodują poszerzenie zakresu działań, a wykwalifikowani pracownicy radzą sobie znacznie lepiej z nowymi zadaniami. Jedną z najważniejszych funkcji polityki personalnej jest wspieranie rozwoju i kariery zawodowej pracownika.

Obszar działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach jest podzielony na 6 rejonów opiekuńczych:

Rejon I :

Zaręby, Brzeski Kołaki, Bogdany Małe, Bogdany Wielkie, Kwiatkowo k/Z

Ulice w Chorzelach: Królowej Bony, Wesoła, Padlewskiego, Jodłowa, Cmentarna, Nadrzeczna, Królowej Jadwigi, Świerkowa, Szkolna, Przytulna, Leśna.

Rejon II :

Krukowo, Budki, Poścień Zamion, Nowa Wieś k/D, Rapaty Górki, Rapaty Sulimy, Rapaty Żachy, Czarzaste Wielkie, Czarzaste Małe, Dzierzega, Kwiatkowo k/D, Wólka Zdziwójska, Bobry.

Ulice w Chorzelach: Zarębska, Kasztanowa, Brzozowa, 11-go Listopada, Olszewska, Bagienna, Krótka, Władysława Jagiełły, Władysława Łokietka.

Rejon III:

Rzodkiewnica, Aleksandrowo, Lipowiec, Poścień Wieś, Raszujka, Pruskołęka, Annowo, Gadomicz Chrzczany, Gadomicz Miłocięta, Gadomicz Peronie, Łazy.

Ulice w Chorzelach : Grunwaldzka, Bendowskiego, Akacjowa, Pogodna, Przechodnia, Spokojna, Kościelna, Mieszka I, Mieczysława Karłowicza, Zygmunta Starego, Klonowa.

Rejon IV:

Łaz, Sosnówek, Zdziwój Nowy, Binduga, Rembielin, Bugzy Jarki, Bugzy Świechy, Bugzy Płoskie, Duczymin, Wasyły Zygnny, Jarzynny Kierz, Jedlinka.

Ulice w Chorzelach : Wiatraczna, Księżycowa, Młynarska, Ruda, Rzemieślnicza, Mostowa, Adama Mickiewicza, Nowa, Komosińskiego.

Rejon V:

Wierzchowizna, Rawki, Skuze, Bagienice, Krzynowłoga Wielka, Rycice, Dąbrowa, Grąd Rycicki, Przątalina, Przysowy, Zagaty

Ulice w Chorzelach: Ogrodowa, Wincentego Witosa, Zduńska, Stara Targowica, Żabia, Bolesława Chrobrego, Józefa Ignatowskiego.

Rejon VI:

Mącice, Ścięciel, Zdziwój Stary, Opaleniec, Nowa Wieś k/Z, Stara Wieś, Opiłki Płoskie, Czaplice Furmany, Czaplice Piłaty, Czaplice Wielkie, Dąbrówka Ostrowska, Niskie Wielkie, Liwki.

Ulice w Chorzelach: 1-go Maja, Kolejowa, Królewska, Polna, Sosnowa, Wierzbowa, Plac Kościuszki, Zuzanny.

II

Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach

Zgodnie z art. 44 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych m.in. w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego lub planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych. Podstawą gospodarki finansowej jednostki pomocy społecznej jest plan dochodów i wydatków jednostki (plan finansowy jednostki budżetowej), przygotowywany przez daną jednostkę budżetową.

**Całkowity budżet Ośrodka w 2021r. wyniósł : 21 509 753,98 zł
(w tym środki własne - 2 228 329,18 zł i dotacja -19 279 424,80 zł)**

Informacja z rozliczenia środków własnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach.

Środki własne otrzymane do końca 2021 roku w kwocie 2.229.000,00 zł wydatkowano w kwocie 2.228.329,18 zł w sposób następujący :

DZIAŁ 852

Rozdział 85202

Plan wydatków wykonano w 99,53%, a otrzymane środki przeznaczono na utrzymanie podopiecznych w Domach Pomocy Społecznej, łącznie w kwocie 557.376,08 zł.

Rozdział 85205

Plan wydatków wykonano w 34,84%, tj. kwota 696,80 zł., a otrzymane środki przeznaczono na zakup materiałów biurowych niezbędnych do prowadzenia dokumentacji zespołu interdyscyplinarnego.

Rozdział 85214

Plan wydatków z zadań własnych wykonano w 93,49%, a otrzymane środki przeznaczono na wypłatę zasiłków celowych 52.355,00 zł (w tym w związku ze zdarzeniami losowymi w kwocie 21.000,00 zł).

Rozdział 85215

Plan wydatków z zadań własnych wykonano w 88,56%, a otrzymane środki przeznaczono na wypłatę dodatków mieszkaniowych (dopłat do czynszu i energii) dla osób spełniających kryterium dochodowe, łącznie w kwocie 6.199,22 zł.

Rozdział 85219

Plan wydatków z zadań własnych wykonano w 94,11% ,tj. w kwocie 748.966,39 zł a otrzymane środki przeznaczono na:

- wypłatę wynagrodzeń i dodatkowego wynagrodzenia rocznego „13” za 2020r, wraz z pochodnymi ZUS.....625.185,67

- obowiązkowy odpis na ZFŚS23.124,75
- zakup usług pozostałych (prowizje, serwis komputerowy, opłaty telekomunikacyjne, porto, znaczki pocztowe, ubezpieczenia majątkowe, ekwiwalent za pranie odzieży.....40.493,87
- zwrot kosztów delegacji służbowych i ryczałty za używanie własnego samochodu do celów służbowych dla pracowników.....9.920,48
- zakup artykułów biurowych19.112,34
- wypłatę wynagrodzeń z tytułu umowy zlecenia 7.200,00
- szkolenia pracowników 2.797,00
- opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, zakup energii..... 20.182,28
- zakup usług zdrowotnych..... 950,00

RAZEM: 748.966,39

Rozdział 85228

Plan wydatków z zadań własnych wykonano w 93,48%, a otrzymane środki przeznaczono na wypłatę wynagrodzeń z tytułu wykonywania umów zleceń (opieka nad chorymi w domu) oraz pochodne od ww. (ZUS) łącznie w kwocie 427.709,87 zł., na wypłatę wynagrodzeń dla opiekunek zatrudnionych na umowę o pracę sprawujących osobistą opiekę nad osobami samotnymi powyżej siedemdziesiątego piątego roku życia, zgodnie z założeniami programu „Opieka 75+” łącznie w kwocie 34.905,00 zł. oraz na wypłatę wynagrodzeń wraz z pochodnymi, odpisem na ZFŚS dla opiekunek na chorym w domu zatrudnionych na umowę o pracę łącznie w kwocie 151.212,49 zł.

Rozdział 85230

Plan wydatków wykonano w 100% ,tj. w kwocie 90.000,00 zł, a otrzymane środki przeznaczono na dożywianie dzieci i uczniów w szkołach podstawowych, przedszkolach i placówkach szkolno-wychowawczych oraz na zasiłki celowe na żywność dla osób dorosłych. Dożywianiem objęto dzieci w miesiącach nauki szkolnej oraz osoby znajdujące się w trudnej sytuacji. Kwota 90.000,00 zł stanowiła 40% wkładu własnego programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Rozdział 85295

Plan wydatków wykonano w 83,83%, tj. w kwocie 32.467,50 zł. Kwotę 5.353,00 zł przeznaczono na dobrowolną składkę członkowską za otrzymaną nieodpłatnie żywność dla osób najuboższych z UE oraz na jej przewóz. Kwotę 22.074,50 zł przeznaczono na utrzymanie bezdomnych w schroniskach. Kwotę 5.040,00 zł przeznaczono na opłatę abonamentową za usługę teleopieki.

Dział 855

Rozdział 85501

Plan wydatków wykonano w 77,81% tj. w kwocie 38.646,73 zł. Środki przeznaczono na wypłatę wynagrodzeń dla pracowników obsługujących świadczenia wychowawcze.

Rozdział 85502

Plan wydatków wykonano w 93,56% tj. w kwocie 32.921,75 zł. Środki przeznaczone na zakup znaczków i porto oraz materiałów biurowych w związku z podejmowaniem działań wobec dłużników alimentacyjnych i obsługę funduszu alimentacyjnego, a także na wypłatę wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla pracownika obsługującego fundusz alimentacyjny. 85,48% ww. kwoty stanowił dochód pozyskany ze spłat funduszu od dłużników alimentacyjnych.

Rozdział 85504

Plan wydatków wykonano w 76,97%, tj. w kwocie 54.872,35 zł. Środki przeznaczone na wypłatę wynagrodzenia wraz z pochodnymi, dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz odpis na ZFŚS dla asystenta rodziny w związku z realizacją „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2021”.

Niewykorzystane środki w kwocie 670,82 zł przekazano na konto UMiG dnia 31.12.2021 r.

Informacja z rozliczenia

I Dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej zleconych gminom ustawami do końca IV kwartału 2021r.

Dział 855

Rozdział 85501

Otrzymano środki z dotacji w wysokości 11.778.008,00 zł co stanowi 100% planu. Środki wykorzystano 100% i przeznaczono na:

- 1) wypłatę świadczeń wychowawczych tj. 11.678.021,89 zł
- 2) wypłatę wynagrodzeń, „13” wraz z pochodnymi tj. 83.306,09 zł
- 3) odpis na ZFŚS tj. 2.712,96 zł
- 4) zakup materiałów i wyposażenia oraz usług, szkolenia tj. 13.967,06 zł

Razem: 8.858.965,00

Otrzymane środki z dotacji wystarczyły na pokrycie potrzeb do końca IV kwartału 2021r.

Rozdział 85502

Otrzymano środki z dotacji w wysokości 6.253.099,00 zł co stanowi 79,84% planu. Środki wykorzystano 100% i przeznaczono na:

- wypłatę świadczeń rodzinnych, pielęgnacyjnych, funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna, świadczenia rodzicielskiego, świadczenia „Za życiem” oraz składek na ubezpieczenia społeczne za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne oraz zasiłek dla opiekuna jak niżej:
 - 1 zasiłki rodzinne z dodatkami 2.218.818,91 zł
 - 2 jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka 64.000,00 zł

3 fundusz alimentacyjny	323.276,51 zł
4 świadczenia opiekuńcze	2.700.932,95 zł
5 świadczenie rodzicielskie	360.689,36 zł
6 Świadczenie „Za życiem”	4.000,00 zł
6 składki na ubezpieczenia społeczne od świadczeń	404.264,19 zł
RAZEM	6.075.981,92 zł

- wypłatę wynagrodzeń, „13” wraz z pochodnymi tj. 168.600,52 zł
- odpis na ZFŚS tj. 4.263,22 zł
- zakup materiałów i wyposażenia oraz usług 4.253,34 zł

Razem: 6.253.099,00 zł

Otrzymane środki z dotacji wystarczyły na pokrycie potrzeb do końca IV kwartału 2021r.

Rozdział 85503

Otrzymano środki z dotacji w wysokości 672,18 zł co stanowi 100% planu. Środki wykorzystano w 100% i przeznaczono na zakup materiałów i wyposażenia, niezbędnych do obsługi zadania „Przyznawanie i wydawanie Kart Dużej Rodziny”. Otrzymane środki wystarczyły na pokrycie potrzeb do końca IV kwartału 2021r.

Rozdział 85513

Otrzymano środki z dotacji w wysokości 46.768,00 zł co stanowi 100% planu. Środki wykorzystano w 100% i przeznaczono na opłacenie składek zdrowotnych za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i zasiłek dla opiekuna, zgodnie z wydanymi decyzjami. Otrzymane środki z dotacji wystarczyły na pokrycie potrzeb do końca IV kwartału 2021r.

II Dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa na realizację zadań bieżących gmin do końca IV kwartału 2021r.

DZIAŁ 852

Rozdział 85213

Otrzymano środki z dotacji w wysokości 35.501,00 zł co stanowi 100% planu. Środki wykorzystano w 100% i przeznaczono na opłacenie składek zdrowotnych za osoby pobierające zasiłki stałe zgodnie z wydanymi decyzjami i ustawą o pomocy społecznej. Otrzymane środki z dotacji wystarczyły na pokrycie potrzeb do końca IV kwartału 2021r.

Rozdział 85214

Otrzymano środki z dotacji w wysokości 257.044,00 zł, co stanowi 100% planu. Środki wykorzystano w 100% i przeznaczono na wypłatę zasiłków okresowych. Otrzymane środki z dotacji wystarczyły

na pokrycie potrzeb do końca IV kwartału 2021r.

Rozdział 85216

Otrzymano środki z dotacji w wysokości 402.203,00 zł co stanowi 100% planu. Środki wykorzystano w 100% i przeznaczono na wypłatę zasiłków stałych. Otrzymane środki z dotacji wystarczyły na pokrycie potrzeb do końca IV kwartału 2021r.

Rozdział 85219

Otrzymano środki z dotacji w wysokości 336.341,00 zł co stanowi 100% planu. Środki wykorzystano w 99,97% i przeznaczono na wypłatę wynagrodzeń dla pracowników OPS, wypłatę dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2020r. oraz wypłatę dodatków dla pracowników socjalnych w kwocie 250,00 zł do 29 maja 2021r. i w kwocie 400 zł od 30 maja do końca 2021 roku. Otrzymane środki z dotacji wystarczyły na pokrycie potrzeb do końca IV kwartału 2021r. Niewykorzystaną dotację pozostałą z rozliczenia dodatków dla pracowników socjalnych w kwocie 115,66 zł przekazano do UMIG w Chorzelach.

Rozdział 85228

Otrzymano środki z dotacji w wysokości 36.217,00 zł co stanowi 100% planu. Środki wykorzystano w 96,38% i przeznaczono na wypłatę wynagrodzeń dla pracowników OPS – opiekunek osób zakwalifikowanych do programu Opieka 75+. Otrzymane środki z dotacji wystarczyły na pokrycie potrzeb do końca IV kwartału 2021r.

Rozdział 85230

Otrzymano środki z dotacji w wysokości 135.000,00 zł co stanowi 100% planu. Środki wykorzystano w 100% i przeznaczono na realizację programu „Posiłek w szkole i w domu”. Otrzymane środki z dotacji wystarczyły na pokrycie potrzeb do końca IV kwartału 2021r.

Do końca IV kwartału 2021 r. otrzymano środki z dotacji w kwocie 19.280.853,18 zł.

Otrzymane środki wykorzystano w 99,99% tj. kwota 19.279.424,80 zł.

III

Decyzje administracyjne wydane w Ośrodku Pomocy Społecznej w Chorzelach w 2021 roku

W 2021r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Chorzelach wydano ogółem **2 366 decyzji administracyjnych:**

w tym :

1. Decyzji przyznających świadczenie -1995
2. Decyzji odmawiających przyznania świadczenia - 121
3. Decyzji zmieniających świadczenie - 196
4. Decyzji uchylających świadczenie -54

Pomoc społeczna

Decyzje ogółem: 1065

Decyzje przyznające: 992

Decyzje zmieniające: 52

Decyzje odmawiające przyznania świadczenia: 6

Decyzje uchylające: 15

Decyzje przyznające dotyczyły :

1. Decyzje w sprawie zasiłków stałych- 67
2. Decyzje w sprawie zasiłków okresowych -145
3. Decyzje w sprawie zasiłków celowych -284
4. Decyzje w sprawie zasiłków celowych specjalnych -12
5. Decyzje w sprawie dożywiania dzieci w szkole -405
6. Decyzje w sprawie usług opiekuńczych- 68
7. Decyzje w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych- 0
8. Decyzje w sprawie dodatków mieszkaniowych -7
9. Decyzje w sprawie „zdarzenia losowego” - 4

Decyzje zmieniające dotyczyły:

1. zasiłków stałych- 4
2. usług opiekuńczych- 48

Decyzje odmowne dotyczyły:

1. zasiłków stałych -0
2. zasiłków okresowych-0
3. zasiłków celowych- 3
4. zasiłków celowych specjalnych- 3
5. dożywiania dzieci w szkole -0
6. dodatku mieszkaniowego -0
7. usług opiekuńczych -0

Decyzje uchylające dotyczyły:

1. Decyzje w sprawie dożywiania dzieci w szkole- 1

2. Decyzje w sprawie zasiłku stałego- 1
3. Decyzje w sprawie usług opiekuńczych- 11

Świadczenia rodzinne

Decyzje ogółem- 1222

1. Decyzje przyznające- 948
2. Decyzje zmieniające -140
3. Decyzje odmawiające przyznania świadczenia- 115
4. Decyzje uchylające- 19

Decyzje przyznające dotyczyły :

1. zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego -726
2. zasiłku pielęgnacyjnego -58
3. świadczenia pielęgnacyjnego -48
4. jednorazowej zapomogi -69
5. specjalnego zasiłku opiekuńczego- 20
6. świadczenia rodzicielskiego- 26
7. świadczenia „ za życiem” -1

Decyzje zmieniające dotyczyły:

1. zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłku rodzinnego- 50
2. świadczeń pielęgnacyjnych- 80
3. specjalnego zasiłku opiekuńczego- 9
4. zasiłku pielęgnacyjnego -1

Fundusz alimentacyjny

Decyzje ogółem: 59

1. Decyzje dotyczyły:
 - 1) Świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego- 53
 - 2) Dłużników Alimentacyjnych- 2
 - 3). Decyzje odmowne-0
 - 4). Decyzje zmieniające -4

Świadczenie wychowawcze

Informacje o przyznaniu świadczenia wychowawczego- 1150

Decyzje ogółem - 20

1. Decyzje uchylające prawo do świadczenia wychowawczego- 18
2. Decyzje o nienależnie pobranym świadczeniu- 2

Odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego

ogółem: 32

1. Utrzymane w mocy- 5
2. Uchylone w całości i przyznanie świadczenia- 23
3. Uchylone i przekazane do ponownego rozpatrzenia - 4

IV

Zadania zrealizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelałach w 2021 roku

IV. 1 Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej

Na terenie gminy Chorzelałe, wg stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku zamieszkiwało 10 086 osób. Spośród nich system pomocy społecznej objął wsparciem 483 rodzin, w których żyło 1434 osób. Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej. Analizując ilość osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców gminy Chorzelałe, przyjąć należy, iż pomocą społeczną zostało objętych 14 % mieszkańców naszej gminy.

Pomoc społeczna udzielana jest ze względu na trudne sytuacje życiowe. Ustawa o pomocy społecznej nie konkretyzuje tych sytuacji, wymienia jedynie najczęstsze powody ich powstawania. Osoba, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej, innej niż wymienione w ustawie, ma prawo zwrócenia się do ośrodka pomocy społecznej o udzielenie pomocy. Zawarty w ustawie katalog osób uprawnionych do uzyskania pomocy oraz sytuacji, w jakich pomoc może być udzielona, nie jest katalogiem zamkniętym. Obowiązkiem klienta przy udzielaniu pomocy jest jego współdziałanie w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Zmusza to osoby wymagające wsparcia do zmiany postawy, na ogół biernej i roszczeniowej, na postawę aktywną w rozwiązywaniu własnych problemów. W swoich założeniach pomoc społeczna powinna bowiem, w miarę możliwości, doprowadzić osoby z niej korzystające do życiowego usamodzielnienia się i pełnej integracji ze społeczeństwem.

Klienci Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelałach w 2021 r. otrzymali świadczenia i wsparcie z następujących powodów:

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	233	720
Bezrobocie	94	286
Niepełnosprawność	76	163

Długotrwała lub ciężka choroba	188	418
Alkoholizm	28	53
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. dom.	13	58
Przemoc w rodzinie	20	67
Bezdomność	4	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	93	516
Rodziny niepełne	31	102
Rodziny wielodzietne (4 i więcej dzieci)	32	213

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2020 roku

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	340	1128
Bezrobocie	126	396
Niepełnosprawność	90	168
Długotrwała lub ciężka choroba	141	382
Alkoholizm	28	53
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. dom.	40	220
Przemoc w rodzinie	21	85
Bezdomność	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	28	171
Rodziny niepełne	14	54
Rodziny wielodzietne (4 i więcej dzieci)	26	167

Podobnie jak w latach ubiegłych istotnymi problemami rodzin korzystających ze wsparcia, który mały wpływ na prawidłowe funkcjonowanie były ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność i bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. W dalszym ciągu mierzymy się z problemem w znalezieniu legalnej pracy dla osób nie posiadających doświadczenia zawodowego. Jednocześnie zauważamy, pomimo nieznacznego spadku w roku 2021 ilości osób korzystających z systemu pomocy społecznej, że wielu z nich „wraca do systemu wsparcia

finansowego”. Pomimo zmiany sytuacji na rynku pracy, która została spowodowana pandemią koronawirusa - odnotowano spadek liczby osób ubiegających się o pomoc z powodu straty lub braku pracy.

Obowiązująca ustawa z dnia 12 marca 2004 roku charakteryzuje nowoczesne ustawodawstwo w tej dziedzinie, kreujące pomoc społeczną jako system zróżnicowanych i zmiennych w czasie świadczeń finansowanych ze źródeł publicznych i realizowanych na zasadach subsydiarności i indywidualizacji przez wyspecjalizowane służby w sytuacjach uzasadniających ich udzielenie wystąpieniem szczególnej potrzeby socjalnej. Przepisy o pomocy społecznej przewidują mechanizmy, które powinny zapobiegać wieloletniemu uzależnieniu od zasiłków. Pierwszym z nich, zwłaszcza gdy przyznawane świadczenia są marnotrawione, jest możliwość ich zamiany na pomoc rzeczową i usługową. Drugim narzędziem, które ma mobilizować do wyjścia z pułapki bezradności, może być **kontrakt socjalny**. Jest to rodzaj umowy między pracownikiem socjalnym a osobą korzystającą z pomocy na wykonanie konkretnego zadania. Może nim być zobowiązanie do znalezienia pracy czy udział w terapii odwykowej. Zadaniem drugiej strony kontraktu, czyli pracownika socjalnego, jest np. wspólna wizyta w urzędzie lub pomoc w przygotowaniu dokumentów potrzebnych do szukania pracy. Jeżeli osoba nie wywiązuje się z zapisu kontraktu, odmawia jego podpisania, gmina może odmówić przyznania jej zasiłku lub go odebrać. **W roku 2021 podpisano 34 kontrakty socjalne z 35 osobami, natomiast w 2020 roku - 13 kontraktów socjalnych i objęto nimi 13 osób.**

Świadczenia pomocy społecznej są zróżnicowane, przyznanie niektórych z nich ma charakter obligatoryjny, a innych - fakultatywny. Każdy rodzaj świadczenia ma ustawowo określone przesłanki będące podstawą ich przyznania. Wyodrębnić można następujące rodzaje świadczeń: w naturze, w usługach i pieniężne.

Podstawowe rodzaje świadczeń wypłacanych przez tut. OPS na podstawie ustawy o pomocy społecznej w 2021 r.

Rodzaj świadczeń	Liczba osób	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)
zasiłki stale	67	80	703	402 390,00 zł
zasiłki okresowe	81	196	545	257 043,28 zł
Schronienie	4	4	27	22 074,50 zł
usługi opiekuńcze, w tym program Opieka 75+	68	72	25238	648 732,36 zł
zasiłki celowe	54	92	71	52 355,00 zł
odpłatność gminy za pobyt w DPS	23	23	197	557 376,08 zł

Podstawowe rodzaje świadczeń wypłacanych przez tut. OPS na podstawie ustawy o pomocy społecznej w 2020 r

Rodzaj świadczeń	Liczba osób	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)
zasiłki stale	75	101	720	407 315
zasiłki okresowe	89	210	528	231 797
Schronienie	3	3	26 mcy	24 612
usługi opiekuńcze	65	70	32486	687 904
zasiłki celowe	153	363	318	161 336
odpłatność gminy za pobyt w DPS	18	18	169	423915

Świadczenia pieniężne

Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej jest uzależnione od spełnienia szeregu warunków określanych w odpowiednich przepisach.

Art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej określa wysokość kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Zgodnie z tym przepisem uprawnienie do korzystania ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

1. osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty - **701,00 zł**
2. rodzinie/ osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **528,00 zł**, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Powody wymienione w art. 7 pkt 2-15 to:

- ubóstwo;
- sieroctwo;
- bezdomność;
- bezrobocie;
- niepełnosprawność;
- długotrwała lub ciężka choroba;
- przemoc w rodzinie;
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi;
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- trudność w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;

- trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizm lub narkomania;
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa;
- klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, pomniejszoną o:

1. miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych;
2. składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach;
3. kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

➤ zasiłek stały

Zasiłek stały na mocy art. 37 ustawy o pomocy społecznej przysługuje:

1. pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
2. pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe o kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Świadczenie w formie zasiłku stałego jest świadczeniem obligatoryjnym, tzn. przysługuje po spełnieniu przesłanek zawartych w przepisach ustawy o pomocy społecznej, nie podlega zatem uznaniu administracyjnemu organu pomocy społecznej.

Od przyznanych świadczeń w postaci zasiłku stałego Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach opłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne.

W 2021 roku odnotowano spadek liczby podopiecznych korzystających z prawa do zasiłku stałego. W 2020 r. z uprawnienia tego korzystało 75 osób, natomiast w 2021 r. zasiłek stały wypłacano dla 67 osób i wydatkowano na ten cel 402 390,00 zł.

➤ zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

- 1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej (701 zł) a dochodem tej osoby, z tym że miesięczna kwota zasiłku nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- 2) w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny (528 zł x ilość członków rodziny) a dochodem tej rodziny.
3. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między:
 - 1) kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;

2) kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Zasiłek okresowy nie może być niższy niż 20,00 zł miesięcznie.

W 2021 roku zasiłek okresowy przyznano dla 81 osób z 78 rodzin. Pomocą objęto łącznie 196 osób w rodzinach. Na zasiłki okresowe w 2021 r. wydatkowano 257 043,28 zł.

Dla porównania w 2020 r. na tą formę pomocy wydano 231 797,15 zł. Z zasiłków okresowych skorzystało 88 rodzin, w których żyło 210 osób.

Ośrodek Pomocy Społecznej nie ma wpływu na wysokość przyznanego świadczenia, jest ona wyliczana według wzoru i zależy wyłącznie od dochodu lub braku dochodu osoby lub rodziny.

Ustawodawca przewidział uznanie administracyjne wyłącznie w zakresie okresu na jaki przyznany jest zasiłek okresowy. Okres ten ustala Ośrodek na podstawie okoliczności indywidualnej sprawy i analizy sytuacji życiowej osoby lub rodziny dokonanej przez pracownika socjalnego.

➤ **zasiłek celowy**

Zgodnie z art. 39 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu.

W myśl art. 41 ustawy o pomocy społecznej w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Według art. 40 ust. 1 i ust. 2 ustawy o pomocy społecznej zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. Zasiłek celowy może być przyznany także osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. Zasiłek ten może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

W 2021 r. na zasiłki celowe, (w tym z powodu zdarzenia losowego) wydatkowano łącznie 52 355, 00 zł.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2021 roku udzielił pomocy w w/w formie 50 osobom z 50 rodzin. Pomocą objęto łącznie 83 osoby w rodzinach. Na zasiłki celowe, o których mowa w art. 39 i 41 ustawy o pomocy społecznej (zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe) w 2021 r. wydatkowano 31 355, 00 zł.

Dodatkowo w 2021 r., w oparciu o przepis art. 40 ustawy o pomocy społecznej (zasiłek celowy z powodu zdarzenia losowego) Ośrodek udzielił dla 4 rodzin jednorazowego wsparcia w formie zasiłku celowego z powodu zdarzenia losowego – pożaru na łączną kwotę 21 000,00 zł.

W 2021 r. zwiększyła się łączna wysokość środków wydatkowanych na zasiłki celowe, gdyż w 2020 roku na zasiłki celowe wydano łącznie kwotę 43 950 zł. Na pomoc celową wynikającą z art. 39 i art. 41 ustawy o pomocy społecznej w 2020 r. przeznaczono 31 950 zł. W roku 2020 z powodu zdarzenia losowego jednorazowe świadczenia wypłacono dla 2 rodzin na łączną kwotę 12 000 zł i było to o 2 rodziny i o 9 000 zł mniej niż w sprawozdawczym 2021 roku.

Świadczenia niepieniężne

➤ praca socjalna

W ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. zapisanych jest bardzo dużo zadań i obowiązków do realizacji dla pracowników pomocy społecznej szczególnie w zakresie pracy socjalnej świadczonej na rzecz podopiecznych. Pracownik socjalny to zawód szczególny, będący profesją, a jednocześnie powołaniem. Wymaga od osoby, która go wykonuje nie tylko interdyscyplinarnej wiedzy i umiejętności, ale również określonych cech osobowościowych. Pracownik socjalny działa na rzecz jednostki, grupy oraz środowisk społecznych, pomagając w rozwiązywaniu problemów i trudności tym, którzy sami ze względu na nich stan zdrowia lub przyczyn natury społecznej nie są w stanie temu sprostać. Zawód ten oprócz gruntownego przygotowania zawodowego wymaga empatii, serdeczności, cierpliwości, ciepła, aktywności, zrozumienia potrzeb drugiego człowieka, a także łatwości nawiązywania kontaktów interpersonalnych. Bezpośrednie stykanie się pracowników pomocy społecznej z ogromem i różnorodnością problemów ludzkich to ciągły stres, myślenie o podopiecznych. To wieczna walka o zmianę mentalności ludzkiej, usamodzielnienie i o powrót osób i rodzin do społeczności.

Pracownicy pomocy społecznej, wspierają ludzi w trudnych chwilach, niosą otuchę i pocieszenie, starają się w porę zapobiegać nieprawidłowościom i patologiom. Praca socjalna to partnerstwo podopiecznego z pracownikiem socjalnym, wspólne rozwiązywanie problemów, wspólna droga w kierunku lepszego jutra. Praca z rodziną wymaga zatem dużej wiedzy, doświadczenia i delikatności.

Praca socjalna to działalność zawodowa polegająca na prowadzeniu polityki społecznej w zakresie podnoszenia dobrobytu i poprawy jakości życia jednostki i społeczeństwa oraz złagodzenia ludzkiego cierpienia i rozwiązywania problemów społecznych. To także stały kontakt z rodziną i wspieranie jej w pokonywaniu trudności, jakie napotyka w codziennym życiu. Nie bez znaczenia pracę pracownika socjalnego ujmuje się, jako służbę drugiemu człowiekowi. To on pomaga, gdy wszystko inne zawiedzie. Praca socjalna prowadzona jest między innymi w oparciu o kontrakt socjalny z klientem, który powinien uwzględniać indywidualne potrzeby i predyspozycje klienta. To skuteczny drogowskaz dla osób, które mają problemy ze zorganizowaniem się w życiu codziennym dla osób niezaradnych, które wymagają planu działania.

Trwający stan zagrożenia epidemicznego, konieczność przeżywania kwarantanny i izolacji wprost wpisują się w definicję sytuacji kryzysowej. Pracownik socjalny w roku 2021 podobnie jak w roku poprzednim nie tylko realizował swoje zadania w warunkach "specjalnych" ale również podejmował role interwencyjne. Nasi klienci w sytuacji przeżywania kryzysów doświadczają wielu negatywnych stanów i emocji. To m.in. napięcie emocjonalne, smutek, lęk, gniew, próba racjonalizacji sytuacji, regres w funkcjonowaniu, projekcja na innych - w tym na pracownika socjalnego.

Zestawienie form pracy socjalnej wykonanej przez pracowników OPS w roku 2021

Liczba rodzin objętych pracą socjalną	184
Liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną	18
Liczba rodzin monitorowanych	114

Liczba osób starszych objętych monitoringiem	68
Liczba osób starszych objętych pomocą usługową	68
Liczba interwencji	20
Liczba rodzin objętych pracą socjalną które poprawiły swe funkcjonowanie	7
Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”	34
Liczba rodzin z dziećmi, dotkniętych problemem alkoholowym	6
Liczba osób skierowanych do MGKRPA	0
Liczba rodzin wspieranych przez asystenta rodziny	13
Liczba sporządzonych planów pracy z rodziną	13
Liczba kontraktów socjalnych zawartych z klientami OPS	34
Liczba skierowań/ liczba osób korzystających z pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z EFS(FEAD)	Liczba skierowań -252 Liczba osób korzystających z żywności - 830

Zestawienie form pracy socjalnej wykonanej przez pracowników OPS w roku 2020

Liczba rodzin objętych pracą socjalną	28
Liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną	9
Liczba rodzin monitorowanych	21
Liczba osób starszych objętych monitoringiem	65
Liczba osób starszych objętych pomocą usługową	65
Liczba interwencji	21
Liczba rodzin objętych pracą socjalną które poprawiły swe funkcjonowanie	10
Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”	31
Liczba rodzin z dziećmi, dotkniętych problemem alkoholowym	8
Liczba osób skierowanych do MGKRPA	14

Liczba rodzin wspieranych przez asystenta rodziny	13
Liczba sporządzonych planów pracy z rodziną	21
Liczba kontraktów socjalnych zawartych z klientami OPS	13
Liczba skierowań wydanych na pomoc żywnościową w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z EFS(FEAD)	830

Każda osoba i rodzina zgłaszająca się do Ośrodka wymaga szczególnego, indywidualnego podejścia i opracowania planu wsparcia. Zgłoszenie się z wnioskiem o pomoc to nie tylko skompletowanie niezbędnych dokumentów w celu ustalenia dochodu rodziny, ale szeroko zakrojona praca socjalna: to głównie poradnictwo w zakresie poszukiwania pracy, załatwiania spraw alimentacyjnych i rozwodowych, kierowanie na leczenie odwykowe, nadzór nad prawidłowością sprawowanej władzy rodzicielskiej czy kierowanie do sądu wniosków o jej nieprawidłowym wypełnianiu. Wielokrotnie długa, ciężka i żmudna praca z rodziną nie zawsze przynosi pożądane efekty ze względu na zbyt małą osobistą motywację osób i chęć dokonania zmiany w dotychczasowym życiu, brak systematyczności i wytrwałości w podejmowanych działaniach. Często jest to skutkiem braku wzorców i wartości wyniesionych z domu, braku ambicji a także ograniczoną umiejętnością przewidywania skutków swojego postępowania. Trudno jest zmotywować wielu klientów OPS do zmiany swojego postępowania, a niekiedy długi okres egzystencji na minimalnym poziomie zaspokajania swoich potrzeb nie daje motywacji do podejmowania trudnych działań. Każde działanie z rodziną w związku z tym musi być dostosowane do jej umiejętności i możliwości. Poza pracą socjalną do świadczeń niepieniężnych zaliczamy: opłatę składek na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczową, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencję kryzysową, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. Świadczeniami pieniężnymi z pomocy społecznej są natomiast: świadczenia pieniężne w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, specjalnych zasiłków celowych, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki, świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznawane przez sąd.

➤ **poradnictwo specjalistyczne**

W siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach działa Punkt konsultacyjny, który zapewnia podopiecznym (np. rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych) oraz mieszkańcom gminy wsparcie w zakresie porad psychologicznych oraz konsultacji dotyczących uzależnień.

Psycholog zatrudniony jest w Ośrodku na podstawie umowy- zlecenia. Udziela on wsparcia w

Punkcie Konsultacyjnym w siedzibie OPS w każdy trzeci piątek miesiąca w godz. 10:00 -15:00.

Specjalista psychoterapii uzależnień zatrudniony jest przez Miejsko Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chorzelałach na podstawie umowy – zlecenie. Specjalista udziela pomocy wszystkim potrzebującym tej formy pomocy mieszkańcom gminy oraz współpracuje w tym zakresie z pracownikami socjalnymi oraz asystentem rodziny. Specjalista świadczy pomoc w Punkcie Konsultacyjnym w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelałach w każdy drugi piątek miesiąca w godz. 9:00 – 14:00.

➤ **schronienie**

Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. Schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Osoby bezdomne przebywające w ośrodkach mają zapewnione usługi socjalno-bytowe, wyżywienie, nocleg, niezbędne ubranie, pomoc w zakresie pracy socjalnej oraz pomoc medyczną.

W roku 2021 udzielono schronienia dla 4 osób, koszt w/w świadczeń wyniósł 22 075,50 zł. W celu zapewnienia schronienia - Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelałach współpracuje z wieloma instytucjami do tego przeznaczonymi.

W 2020 r. z pomocy w formie schronienia skorzystało 3 osoby, co wskazuje, iż skala bezdomności w Gminie Chorzele uległa nieznacznemu wzrostowi. Zjawisko to ma jednak charakter dynamiczny i zmienny w zakresie uchwycenia faktycznej liczby bezdomnych, szczególnie w okresie zimy, ponieważ nie wszyscy bezdomni są zainteresowani pomocą i chętni do skorzystania ze wsparcia.

Schronienie klientów OPS w latach 2020-2021

Rok	liczba klientów	ilość świadczeń/m-cy	kwota
2021	4	27	22 075,50 zł
2020	3	26	24 612,00 zł

➤ **posilek**

Dożywianie dzieci i zapewnienie jednego gorącego posiłku dziennie osobom, tego pozbawionym jest zadaniem własnym obowiązkowym Gminy. Gmina Chorzele realizuje ten obowiązek w oparciu o Uchwałę Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023". Adresatami programu są dzieci od 0-7 roku życia, uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz osoby dorosłe w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności samotne, starsze, chore, niepełnosprawne, jeśli ich dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego wynikającego z ustawy o pomocy społecznej. Formą realizacji dożywiania jest zakup posiłku lub przyznanie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Realizacja tej formy pomocy odbywała się głównie poprzez prowadzenie dożywiania dzieci w placówkach edukacyjnych oraz przyznawanie zasiłków celowych na zakup żywności z w/w programu.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń lub dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, a rodzina nie chce/ nie może ubiegać się o wsparcie, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Udzielenie takiej pomocy nie wymaga wydania decyzji administracyjnej i ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Z pomocy w ramach programu „Posilek w Szkole i w Domu” skorzystało 721 osób (dzieci, młodzież oraz dorośli).

Ogólny koszt programu zamknął się kwotą 225 000,00 zł, w tym środki własne gminy wyniosły 90 000,00 zł, a dotacja z rządowego programu „Posilek w szkole i w domu” wyniosła 135 000,00 zł – udział gminy w realizacji tego zadania wyniósł zatem 40 %.

Z uwagi na trwający w kraju okres zagrożenia epidemicznego placówki oświatowe praktykowały przez dłuższy czas nauczanie zdalne. W celu zapewnienia w tym czasie posiłku dla dzieci i młodzieży zamiast dożywiania dzieci w szkole przyznano zasiłki celowe na zakup żywności (zgodnie z rekomendacjami wojewody). Zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności przyznawano również innym dorosłym podopiecznym, którzy potrzebowali wsparcia i zgłosili się o tą formę pomocy. Z zasiłku celowego na zakup żywności skorzystało 126 rodzin (345 osób w rodzinach). Z pomocy w formie posiłku w szkole skorzystało 494 dzieci i młodzieży z 222 rodzin.

Rodzaj świadczeń	liczba rodzin	Liczba osób objęta wsparciem w ramach programu	liczba świadczeń	kwota świadczeń (w zł.)
Zasiłek na zakup żywności	126	345	217	99 697,00 zł
Posiłki (szkoły, stołówki)	222	494	45 890	125 303,00 zł

➤ **organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi**

Zgodnie z art. 50 ustawy o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze to świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem osobie starszej, która w tym zakresie wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Wymiar i zakres usług opiekuńczych uzależniony jest od stanu zdrowia osoby starszej, jej sytuacji rodzinnej i materialnej, sprawności psychofizycznej, jak również możliwości wsparcia i udzielenia pomocy ze

strony rodziny i środowiska. Usługi opiekuńcze to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym.

Podstawą świadczenia usług jest decyzja administracyjna określająca: okres, wymiar godzinowy i miejsce świadczenia usług, zakres czynności wykonywanych w ramach usług oraz wysokość i termin wnoszenia odpłatności. Liczba godzin dziennie oraz liczba dni w tygodniu, w których świadczone są usługi jest określona indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb klienta. Z pomocy usługowej korzystają:

- osoby obłożnie chore, całkowicie niezdolne do samodzielnego zaspokojenia potrzeb życiowych,
- osoby z ograniczoną sprawnością z powodu wieku lub inwalidztwa, przewlekle chore w pewnym stopniu zdolne do samodzielnego zaspokojenia potrzeb, lecz wymagające pomocy przy wykonywaniu różnych czynności związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Głównym celem naszego działania na rzecz osób starszych jest utrzymanie ich w środowisku zamieszkania w maksymalnie dobrej kondycji psychicznej i fizycznej. W zakresie działań podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej na rzecz poprawy sytuacji osób starszych na pierwszym miejscu znajdują się usługi opiekuńcze świadczone bezpośrednio u klienta w domu. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Osobom starszym potrzebującym całodobowej opieki Ośrodek pomaga w kompletowaniu dokumentacji i uzyskaniu miejsca w Domu Pomocy Społecznej.

Dzięki pomocy usługowej ludzie starsi, obłożnie chorzy, niepełnosprawni mają możliwość funkcjonowania w swoim naturalnym środowisku.

Usługi opiekuńcze są odpłatne. Odpłatność wynika z uchwały Rady Miejskiej i jest uzależniona od sytuacji rodzinnej podopiecznego oraz jego dochodu lub dochodu na osobę w rodzinie.

Pracownicy Ośrodka prowadzą monitoring osób samotnych, niekorzystających lub rezygnujących z usług opiekuńczych, które z powodu wieku, samotności oraz stanu zdrowia, w naszej ocenie wymagają nadzoru. Wizyty pracownika socjalnego pozwalają na zbudowanie zaufania jeszcze przed objęciem usługami opiekuńczymi.

W stosunku do roku ubiegłego nastąpił nieznaczny wzrost wniosków mieszkańców naszej gminy o przyznanie usług opiekuńczych. W 2020 r. pomocy tej Ośrodek udzielił dla 65 podopiecznych. W roku 2021r. pomocą w formie usług opiekuńczych zostało objętych 68 osób. Dla 51 osób pomoc w/w formie przyznano w latach ubiegłych, natomiast w 2021 r. wsparcie w formie usług opiekuńczych przyznano dla nowych 17 podopiecznych.

Do realizacji tego zadania Ośrodek zatrudnia 5 opiekunek na umowę o pracę i 25 opiekunek na umowę zlecenie (w zależności od potrzeb). Całkowity koszt 1 godziny usług opiekuńczych wyniósł 21,50 zł. Wysokość odpłatności za 1 godzinę sprawowanych usług opiekuńczych uzależniona jest od dochodu osoby korzystającej z tej formy wsparcia. Średni koszt 1 godziny usług, poniesiony przez podopiecznego wyniósł 5,56 zł.

W 2021 r. usługi opiekuńcze były sprawowane średnio po około 3 godziny dziennie.

➤ **kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu**

W myśl art. 54 ustawy o pomocy społecznej: osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Dom Pomocy Społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne. Osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, po uzyskaniu zgody tej osoby, jej przedstawiciela ustawowego lub na podstawie postanowienia sądu o umieszczeniu w domu pomocy społecznej bez zgody strony. Kierowanie do Domu Pomocy Społecznej odbywa się na wniosek osoby umieszczanej i jest zadaniem obowiązkowym Gminy.

W 2021 roku w Domach Pomocy Społecznej przebywały 23 osoby – mieszkańcy naszej gminy. Odnotowano wzrost liczby pensjonariuszy, gdyż w 2020 r. w DPS przebywało 18 osób. Mieszkańcy DPS z terenu gminy Chorzele to wyłącznie osoby samotnie gospodarujące, które często nie mają krewnych zobowiązanych do alimentacji. Mieszkańcami DPS są osoby, które z uwagi na zły stan zdrowia, wymagają całodobowej opieki a Ośrodek wyczerpał wobec nich wszystkie ustawowe możliwości pomocowe poprzez usługi opiekuńcze, których celem jest pomoc w środowisku zamieszkania.

Mieszkańcy DPS zobowiązani są do ponoszenia odpłatności w wysokości 70 % własnego dochodu – wpłaty mieszkańców wpływają na konto DPS. Do uiszczenia pozostałej należności zobowiązuje się osoby zobowiązane do alimentacji wobec pensjonariuszy DPS. W przypadku braku możliwości prawnego wyegzekwowania środków od mieszkańca DPS (brak dochodu) lub od osób zobowiązanych do alimentacji (brak dochodu lub ustawowe zwolnienie z partycypacji w kosztach jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 300% kryterium dochodowego) oraz w przypadku mieszkańców, którzy nie posiadają dochodu własnego i osób bliskich, zobowiązanych do alimentacji – ciężar utrzymania spoczywa na Gminie.

Na realizację tego zadania OPS wydatkował 557 376,08 zł.

W stosunku do ubiegłego roku (3624,00 zł) wzrósł średni koszt miesięcznego pobytu jednej osoby w Domu Pomocy Społecznej i w 2021 r. wyniósł on 4057,40 zł. Jednakże średnia miesięczna dopłata OPS (gminy) do pobytu jednej osoby w DPS w stosunku do roku 2020 (2355,00 zł) uległa zmniejszeniu i w 2021 r. wyniosła 1817,00 zł. W 2021 roku od osób zobowiązanych do alimentacji wobec mieszkańców DPS wyegzekwowano kwotę 55 981,90 zł.

	Rok 2021	Rok 2020
Wydatki OPS na DPS (łącznie)	557 376,08 zł	423 915,25 zł
Średnia miesięczna dopłata OPS (gminy) do pobytu jednej osoby	1 817,00 zł	2 355,00 zł
Liczba przebywających na dzień 31 grudnia	23	18
Średni koszt miesięcznego pobytu w Domu Pomocy Społecznej jednej osoby	4 057,40 zł	3 624,00 zł

IV. 2 Zadania wynikające z odrębnych ustaw

➤ **Świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych**

Prawo do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych mają osoby, które spełniają kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. Potwierdza się je decyzją administracyjną, ważną 90 dni od dnia złożenia wniosku. W przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym termin liczony jest od dnia rozpoczęcia udzielania świadczeń zdrowotnych. Świadczenie przysługuje osobom korzystającym z placówek opieki zdrowotnej nie posiadającym prawa do ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu (ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych).

W 2021 r. wydano 14 decyzji przyznających prawo do świadczeń zdrowotnych ze środków publicznych.

➤ **Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie**

Pomoc i wsparcie rodzinom dotkniętym przemocą, z uwagi na złożoność i specyfikę, wymaga współpracy wielu służb. Interdyscyplinarność działań ma duży wpływ na udzielenie kompleksowej pomocy wszystkim członkom rodziny. Zespół Interdyscyplinarny ma za zadanie koordynowanie działań specjalistów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Opracowanie i realizacja planu pomocy oraz monitorowanie sytuacji rodzin to zadanie grup roboczych utworzonych przez Zespół Interdyscyplinarny. Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Chorzeliach został powołany Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Chorzele Nr 36/2011 z dnia 6 maja 2011r. Zespół tworzą przedstawiciele różnych instytucji zaangażowanych w walkę z problemem przemocy w rodzinie tj.: policji, szkół, prokuratury, kuratorzy sądowi, przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, przedstawiciele Miejsko Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciele służby zdrowia. Zadaniem Zespołu jest koordynowanie i integrowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów działających na terenie gminy, a także specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Szczegółowe zadania Zespołu to:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- opracowywanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzeliach prowadzi obsługę logistyczno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Chorzeliach.

Ze składu Zespołu Interdyscyplinarnego zostały wyłonione grupy robocze pracujące nad indywidualnymi przypadkami przemocy w rodzinie.

W roku 2021 grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego prowadziły łącznie 34 postępowania procedury Niebieskiej Karty. W tym roku wszczętych zostało 20 procedur Niebieskiej Karty, odbyło się łącznie 124 posiedzeń grup roboczych, 4 razy zwołano spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego. Członkowie grupy roboczej diagnozują sytuację rodziny dotkniętej przemocą i udzielają kompleksowych informacji o możliwości uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej. Podejmują działania między innymi do osoby stosującej przemoc motywując do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych. W 2020r wzorem lat ubiegłych zorganizowano wsparcie w osobach: psychologa i konsultanta ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W zależności od specyfiki rodziny z problemem przemocy, skład grupy roboczej dostosowywany jest indywidualnie i do potrzeb rodziny. W jej skład wchodzi głównie pracownik socjalny, dzielnicowy, pracownicy oświaty, kurator, pracownik służby zdrowia.

➤ **Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej**

Asystent rodziny-profesjonalne wsparcie rodzin

Instytucję asystenta rodziny powołano w 2012 r. ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wsparcie asystenta rodziny najczęściej kierowane do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych. Zadaniem asystentów jest wspieranie rodzin niezaradnych życiowo, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami, którym grozi zabranie dzieci. W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, kierownik ośrodka pomocy społecznej zleca przeprowadzenie w tej rodzinie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Jeżeli rodzinny wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodzinę, kierownik ośrodka pomocy społecznej przekazuje kwestionariusz wywiadu asystentowi rodziny, który podejmuje pracę z tą rodziną. Powierając asystentowi rodziny pracę z daną rodziną, uwzględnia się przede wszystkim zakres pomocy, jaka powinna być udzielona rodzinie. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną. Praca z rodziną jest prowadzona w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. Współpraca z rodziną jest długofalowa, zależna od potrzeb rodziny. W przypadku braku współpracy rodziny w realizacji planu pracy możliwe jest podjęcie decyzji o wcześniejszym zakończeniu pracy asystenta. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekraczać 15. Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: Zgodnie z w/w ustawą do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;

- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą

Główne problemy rodzin z którymi pracował asystent w 2021 r.:

- problemy opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi, brak prawidłowych relacji rodziców z dziećmi i wzorców wychowawczych, nieumiejętność radzenia sobie z niepoprawnym zachowaniem dziecka
- samotne wychowywanie dziecka przez jednego z rodziców,
- długotrwała absencja dzieci w szkole,
- brak orientacji w uzyskaniu dokumentów, opinii, orzeczeń, diagnoz,
- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- bezrobocie dorosłych członków rodziny,
- choroba dorosłych członków rodziny,
- nadużywanie alkoholu przez członków rodzin,
- konflikty i brak porozumienia w rodzinach, zaburzona komunikacja wewnątrz rodziny,
- stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej,
- przebywanie dzieci rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w pieczy zastępczej

Liczba rodzin korzystająca ze wsparcia asystenta rodziny w porównaniu do poprzedniego roku nie uległa zmianie (13 rodzin). W 2021 r. wsparciem asystenta rodziny objęto 13 rodzin i 38 dzieci żyjących w tych rodzinach. Asystent obejmował swoim wsparciem wszystkich członków rodzin, z którymi pracował tj. 58 osób.

W 2021 r. asystent rodziny zakończył współpracę z 1 rodziną ze względu na osiągnięcie celów.

Dane dotyczące rodzin, które korzystały z pomocy asystenta rodziny:

Dane dotyczące rodzin :	2021	2020
Liczba rodzin	13	13
Liczba rodzin z którymi asystent współpracuje powyżej roku	12	12
Ilość spotkań z rodzinami (w środowisku rodzinnym)	56 godz. średnio miesięcznie	41 godz. średnio miesięcznie
Rodziny pełne	8	7
Rodziny niepełne	5	6
Liczba rodzin z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej	2	2
Ilość osób dorosłych wykazujących dysfunkcje rozwojowe, zaburzenia zachowania lub niepełnosprawność	1	1
Ilość dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi lub niepełnosprawnością	0	0
Ilość osób z problemem alkoholowym	7	11
Liczba rodzin, w których została wszczęta procedura NK	1	1
Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora	12	12
Liczba rodzin, która odmówiła współpracy z asystentem	0	1
Ilość rodzin, w których zakończono współpracę	1	2

Należy również w tym miejscu podkreślić, że asystent rodziny nie pracuje samotnie w systemie pomocy społecznej a w zespole multiprofesjonalnym, złożonym z przedstawicieli innych służb. Zadania wynikające z ustawy realizowali także pracownicy socjalni Ośrodka we współpracy z asystentem rodziny. Tylko połączenie pracy pracownika socjalnego, asystenta rodziny i ewentualnie kuratora sądowego daje pełen obraz sytuacji rodziny i stwarza możliwość trafnego zdefiniowania form wsparcia, działań krótkofalowych i długofalowych na rzecz rodziny.

W 2021r. Gmina Chorzele wzorem lat ubiegłych brała udział w konkursie “Program Asystent rodziny Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na rok 2021” ogłoszonym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Gmina otrzymała dotację w kwocie 2000,00 zł na wypłatę jednorazowego dodatku dla asystenta rodziny za aktywną pracę w czasie pandemii. Wkład własny Gminy wyniósł 518,11 zł.

➤ **Dodatek mieszkaniowy**

Osoby, które ze względu na niski poziom dochodów, nie są w stanie opłacać czynszu (bądź innych kosztów utrzymania mieszkania) mogą podjąć starania o uzyskanie specjalnej pomocy finansowej w formie dodatku mieszkaniowego.

O dodatek mieszkaniowy mogą się ubiegać osoby, które:

- są najemcami oraz podnajemcami mieszkań,
- mieszkają w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- zajmują lokale mieszkalne w budynkach stanowiących ich własność,
- są właścicielami lokali mieszkalnych,
- mają tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszą wydatki związane z jego zajmowaniem,
- zajmują lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, a oczekują na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Kryteriami przyznawania dodatku mieszkaniowego są dochód wspólnie zamieszkujących osób oraz powierzchnia mieszkania. Za dochód uważa się wszelkie przychody po odliczeniu kosztów ich uzyskania oraz po odliczeniu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenia chorobowe, określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, chyba że zostały już zaliczone do kosztów uzyskania przychodu.

Do dochodu nie wlicza się:

- świadczeń pomocy materialnej dla uczniów,
- dodatków dla sierot zupełnych,
- jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka,
- dodatku z tytułu urodzenia dziecka,
- pomocy w zakresie dożywiania,
- zasiłków pielęgnacyjnych,
- zasiłków okresowych z pomocy społecznej,
- jednorazowych świadczeń pieniężnych i świadczeń w naturze z pomocy społecznej,
- dodatku mieszkaniowego,
- dodatku energetycznego,
- zapomogi pieniężnej, o której mowa w przepisach o zapomodze pieniężnej dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenie przedemerytalne albo zasiłek przedemerytalny w 2007 r., świadczenia pieniężnego i pomocy pieniężnej, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych,
- świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- dodatku wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- dopłaty do czynszu, o której mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania,

- świadczenia pieniężnego przyznawanego na podstawie art. 9 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski,
- świadczenia uzupełniającego przyznanego na podstawie ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, jeżeli w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o jego przyznanie średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego wnioskodawcy nie przekroczył w gospodarstwie:

1) jednoosobowym – 40%,

2) wieloosobowym – 30%

– przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, które w III kwartale 2021 r. wyniosło 5657,30 zł.

Powierzchnia użytkowa mieszkania osoby, która ubiega się o dodatek mieszkaniowy, nie powinna przekroczyć określonego metrażu, który został zdefiniowany w ustawie jako „powierzchnia normatywna”. Przepisy dopuszczają możliwość przekroczenia powierzchni normatywnej, ale nie więcej niż o 30 % (ile wynosi w takim przypadku maksymalna powierzchnia uprawniająca do dodatku mieszkaniowego podajemy poniżej) , albo o 50% pod warunkiem, że powierzchnia pokoi i kuchni w powierzchni całego lokalu nie przekracza 60% (gdy lokal ma bardzo duże przedpokoje, czy łazienkę).

Powierzchnia normatywna w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego wynosi:

- dla 1 osoby – 35 m kw. ale maksymalna powierzchnia uprawniająca do dodatku to 45,50 m kw.
- dla 2 osób – 40 m kw. maksymalna powierzchnia to 52 m kw.
- dla 3 osób – 45 m kw. maksymalna powierzchnia to 58,50 m kw.
- dla 4 osób – 55 m kw. maksymalna powierzchnia to 71,50 m kw.
- dla 5 osób – 65 m kw. maksymalna powierzchnia to 84,50 m kw.
- dla 6 osób – 70 m kw. maksymalna powierzchnia to 91 m kw.

jeśli w lokalu mieszka więcej niż 6 osób – dla każdej następnej osoby zwiększa się powierzchnię normatywną o 5 m kw.

Normatywną powierzchnię lokalu mieszkalnego zwiększa się o 15 m kw., jeżeli w lokalu mieszka osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku lub osoba, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

W ciągu miesiąca od złożenia wniosku jest wydawana decyzja. Pracownicy ośrodka pomocy społecznej mogą przed wydaniem decyzji przeprowadzić wywiad środowiskowy. Od decyzji negatywnej można złożyć odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego (za pośrednictwem organu, który wydał decyzję) zgodnie z pouczeniem zawartym na decyzji. Następnie jest możliwe odwołanie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Wnioskodawca powinien przechowywać przez okres 3 lat dokumenty potwierdzające wysokość dochodów wykazanych we wniosku, w celu ich udostępnienia na żądanie organu przyznającego dodatek mieszkaniowy.

Jeżeli lokal mieszkalny nie jest wyposażony w instalację doprowadzającą energię cieplną do celów ogrzewania, w instalację ciepłej wody lub gazu przewodowego z zewnętrznego źródła znajdującego

się poza lokalem mieszkalnym, osobie uprawnionej do dodatku mieszkaniowego przyznaje się ryczałt na zakup opału stanowiący część dodatku mieszkaniowego.

Wyplata dodatków mieszkaniowych jest zadaniem obowiązkowym gminy, realizowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Dodatek mieszkaniowy ma na celu zmniejszenie wysokich kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, ponoszonych przez osoby o najniższych dochodach. Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na okresy 6- miesięczne. W 2021 roku przyjęto i rozpatrzono pozytywnie 7 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego. Na ten cel wydatkowano kwotę 6 199,00 zł.

➤ Świadczenia rodzinne

Aktualny system świadczeń rodzinnych został wprowadzony 1 maja 2004 r. Podstawę prawną systemu stanowi ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych .

Zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna,
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka,
- 4) świadczenia wypłacane przez gminy,
- 5) świadczenie rodzicielskie.

-zasiłek rodzinny - głównym kryterium uprawniającym do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami obok posiadania dziecka na utrzymaniu, jest przeciętny miesięczny dochód, w przeliczeniu na osobę w rodzinie, z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy. Kryterium dochodowe dotyczy dochodu netto, tj. po odliczeniu podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne i wynosi od 1 listopada 2016 r. 674 zł na osobę lub 764 zł, gdy w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne.

System świadczeń rodzinnych oparty jest o zasadę pomocniczości, uwzględniającą regułę, że osobami w pierwszej kolejności zobowiązanymi do łżenia na utrzymanie dzieci są ich rodzice. W przypadku, gdy ich środki i uprawnienia są niewystarczające do wychowania i utrzymania dzieci, przysługuje pomoc państwa w postaci świadczeń rodzinnych. W sytuacji osób samotnie wychowujących dzieci oznacza to konieczność zasądzenia alimentów na rzecz dziecka od drugiego z rodziców. Aby skorzystać z dodatków do zasiłku należy przede wszystkim mieć prawo do zasiłku rodzinnego. Ponadto, do każdego z dodatków wymagane jest spełnienie dodatkowych warunków związanych z tytułem (powodem) przyznania dodatku. Jednocześnie można pobierać kilka rodzajów dodatków.

- **zasiłek pielęgnacyjny**, który od 1 listopada 2021r. wynosi - 215,84 zł. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje na dziecko do 16 roku życia, które ma orzeczoną niepełnosprawność; osobie powyżej 16 lat, jeśli ma orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia; oraz osobie, która ukończyła 75 lat i nie pobiera dodatku pielęgnacyjnego w ZUS i KRUS. Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego przysługuje bez względu na dochód i jest przyznawane do końca ważności orzeczenia;

- **świadczenie pielęgnacyjne** od 1 stycznia 2021r. wynosi 1971,00 zł; przysługuje: matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz innym

osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności - jeżeli rezygnuje z zatrudnienia lub nie podejmuje zatrudnienia w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Świadczenie przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała: nie później niż do 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do 25 roku życia;

- **specjalny zasiłek opiekuńczy** wynosi 620 zł, przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują lub nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Jest to świadczenie uzależnione od dochodu, który nie może wynosić więcej jak 764 zł na osobę w rodzinie .

-**zasiłek dla opiekuna** - wynosi 620 zł i przysługuje osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

-**jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka** – jest świadczeniem uzależnionym od dochodu. Kryterium dochodowe przy ubieganiu się o to świadczenie zostało wprowadzone od stycznia 2013 r. i wynosi 1922 zł.

-**świadczenie rodzicielskie** - aby objąć wsparciem jak największą grupę osób i zapewnić rodzicom jak największe wsparcie materialne w pierwszym okresie życia dziecka, świadczenie rodzicielskie w wysokości 1000 zł miesięcznie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego (jest to kwota netto, gdyż świadczenie rodzicielskie nie podlega opodatkowaniu, ani innym obciążeniom).

Wydatki na świadczenia rodzinne:

-zasilki rodzinne z dodatkami:	2.218.818,91 zł
-jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka:	64.000,00 zł
-świadczenia opiekuńcze:	2.700.932,95 zł
-świadczenie rodzicielskie:	360.689,36 zł
-składki na ubezpieczenie społeczne od świadczeń:	404 264,19 zł
RAZEM:	5 748 705,41

Kwota odzyskanych świadczeń nienależnie pobranych w 2021r. – 15 091,00 zł

➤ **świadczenie za „Za życiem”**

Od dnia 1 stycznia 2017r. ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" wprowadziła nowe jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł, przysługujące rodzicom dziecka lub opiekunom faktycznym dziecka, jeżeli w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, zdiagnozowano u dziecka ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu. Świadczenie powyższe przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu albo

faktycznemu dziecku bez względu na dochód, po wypełnieniu stosownego wniosku oraz podpisaniu zawartych w nim oświadczeń i dołączeniu i dołączeniu wymaganych dokumentów tj. zaświadczenia, że matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną najpóźniej od 10 tygodnia ciąży do porodu (zaświadczenie takie wydaje lekarz lub położna); zaświadczenie lekarskie, które potwierdza u dziecka ciężkie i nieodwarcalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zaświadczenie takie może być wystawione wyłącznie przez lekarza, z którym NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, albo lekarza który jest zatrudniony lub wykonuje zawód w przychodni, z którą NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Przepisy nie określają szczegółowo wzoru takiego zaświadczenia.

Wniosek taki należy złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Jednorazowe świadczenie, podobnie jak świadczenia rodzinne oraz świadczenie wychowawcze, podlega unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Oznacza to, że w przypadku gdy osoba uprawniona do jednorazowego świadczenia lub członek rodziny tej osoby przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (tj. w kraju UE, EOG lub Szwajcarii i nie jest to pobyt turystyczny, leczniczy ani związany z podjęciem nauki), wniosek wraz z dokumentami zostanie przekazany marszałkowi województwa w celu ustalenia, czy w danej sprawie zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego.

Jednorazowe świadczenie nie przysługuje jeśli dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie (oznacza to Dom Pomocy Społecznej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, areszt śledczy, zakład karny, szkołę wojskową lub inną szkołę, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie) albo w pieczy zastępczej. Jednorazowe świadczenie nie przysługuje również w przypadku urodzenia martwego dziecka.

W roku 2020 pozytywnie rozpatrzono 2 wnioski i wypłacono 2 jednorazowe świadczenia na łączną kwotę 8000,00 zł, natomiast w roku sprawozdawczym 2021 został złożony 1 wniosek, po rozpatrzeniu którego przyznano i wypłacono jednorazowe świadczenie w wysokości 4000,00 zł.

Świadczenie "Za życiem"

Wydatki na świadczenia w 2021 roku	na	Liczba przyznanych świadczeń w 2021 roku	Wydatki na świadczenia w 2020 roku	na	Liczba przyznanych świadczeń w 2020 roku
4 000,00 zł		1	8 000,00 zł		2

Rodzina 500+ - świadczenie wychowawcze

Realizowany przez OPS Program Rodzina 500+ gwarantuje regularne wsparcie dla rodziców/opiekunów prawnych wychowujących dzieci. Od 1 lipca 2019r. wsparcie na każde dziecko jest przyznawane bez względu na wysokość dochodów rodziny. Otrzymują je rodzic i opiekunowie samotnie wychowujący dzieci, niezależnie od kwoty świadczeń alimentacyjnych.

Wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (500+) przyjmowane są przez cały rok począwszy od 01.04.2016 roku. Wnioski klienci składać mogą osobiście w OPS, jak również poprzez jeden z serwisów – Platforma Usług Elektronicznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych, portal Empati@, ePUAP lub za pośrednictwem bankowości internetowej czy Poczty Polskiej.

Praca w w/w dziale nie ogranicza się tylko do przyjmowania wniosków. Wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego podlegają weryfikacji. Następnie prowadzone jest dokładne postępowanie (często bardzo skomplikowane z uwagi na nieprecyzyjność przepisów), zbieranie materiału dowodowego, które kończy wydanie informacji o przyznanej świadczeniu. Prowadzone są również liczne postępowania wyjaśniające po otrzymaniu informacji od pracowników innych działów o zmianie sytuacji zawodowej lub rodzinnej u klienta, a także po zgłoszeniu zmian przez wnioskodawcę – często kończące się wydaniem decyzji zmieniającej i prowadzeniem postępowania dot. żądania zwrotu i decyzji żądającej zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Z dniem 1 lipca 2019r. zlikwidowany został obowiązek rozstrzygania o przyznaniu świadczenia wychowawczego w drodze decyzji administracyjnej. Wnioskodawcy otrzymają informację o przyznaniu świadczenia wychowawczego na adres poczty elektronicznej lub w przypadku braku poczty elektronicznej informację mogą odebrać osobiście. Nieodebranie informacji o przyznaniu świadczenia wychowawczego nie wstrzymuje wypłaty tego świadczenia.

Świadczenie 500+ jest realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej do maja 2022 r., po tym czasie realizacją tego zadania będzie zajmował się ZUS.

Świadczenie wychowawcze - wydatki i liczba świadczeń w 2021 r.

Rodzaj świadczenia	Wydatki na świadczenia	Liczba przyznanych świadczeń
Świadczenie wychowawcze	11 678 021,89 zł	23 512

Świadczenie wychowawcze - wydatki i liczba świadczeń w 2020 r.

Rodzaj świadczenia	Wydatki na świadczenia	Liczba przyznanych świadczeń
Świadczenie wychowawcze	11 816 794,12 zł	23733

➤ Fundusz alimentacyjny- osoby uprawnione do alimentów

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

1) obywatelom polskim

2) cudzoziemcom:

a) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,

b) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej oraz zezwolenia na pobyt czasowy.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji w rozumieniu ww. ustawy oznacza egzekucję, w wyniku, której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. Pomoc państwa w postaci świadczeń z funduszu alimentacyjnego ma na celu wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów od osoby zobowiązanej do alimentacji wobec dziecka; co nie ogranicza się wyłącznie do wypłaty świadczeń, ale łączy się z działaniami zmierzającymi do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji. Wyżej wymienione świadczenia przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub w szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo, jeżeli egzekucja alimentów w okresie dwóch miesięcy poprzedzających złożenie wniosku była bezskuteczna, a dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekroczył kwoty 900 zł.

Liczba wypłaconych w 2021 r. świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosła 861, co wskazuje na wzrost w stosunku do roku poprzedniego (790). Na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2021 r. Ośrodek wydatkował 323 276,51 zł, tj. o 18 577,38 zł więcej niż w 2020 r. W roku 2021 z tytułu świadczeń nienależnie pobranych odzyskano 1 174,00 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

ROK	2021	2020
LICZBA ŚWIADCZEŃ	861	790
KWOTA ŚWIADCZEŃ	323 276,51 zł	304 699,13 zł

Działania wobec dłużników alimentacyjnych

Działania wobec dłużników alimentacyjnych przewidziane w ustawie z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów podejmuje organ właściwy dłużnika tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego.

Wszelkie działania wobec dłużników w związku z bezskuteczną egzekucją alimentów, podejmowane są na wniosek organu właściwego wierzyciela, jeśli:

- 1) osobie uprawnionej zostało przyznane prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
- 2) osoba uprawniona do świadczenia alimentacyjnego od rodzica lub jej przedstawiciel ustawowy złoży do organu właściwego wierzyciela wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

W 2021r. Dział Świadczeń Rodzinnych podjął następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

- 1) przeprowadzono 17 wywiadów alimentacyjnych oraz odebrano 17 oświadczeń majątkowych, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej.

2) przekazano 19 informacji komornikowi sądowemu, które miały wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji.

3) w przypadku, gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, został zobowiązany do zarejestrowania się, jako bezrobotny (4 osoby).

4) wysłano 5 informacji do Powiatowego Urzędu Pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika.

5) w przypadkach uniemożliwienia przez dłużnika alimentacyjnego przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, odmowy złożenia oświadczenia majątkowego, odmowy zarejestrowania się, jako bezrobotny lub jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się, jako bezrobotny oraz odmowy przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych (w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) bez podania uzasadnionej przyczyny, tut. Organ wszczął 2 postępowania dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych i wydał 2 decyzje o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

6) złożono 2 wnioski o ściganie dłużnika za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, do Prokuratury Rejonowej w Przasnyszu oraz 2 zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa określonego w art. 209 § 3 K.K., skierowano także 1 wniosek do starosty o zatrzymanie prawo jazdy dłużnikowi alimentacyjnemu.

7) przekazano 53 zawiadomień dłużnikom alimentacyjnym z informacją o:

- przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa oraz 51 pism do gminy właściwej dłużnika i wierzyciela.

8) Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami. Oznacza to, iż wobec wszystkich dłużników alimentacyjnych mających zobowiązania wobec tut. OPS należało wystąpić z wnioskiem do komornika sądowego o przyłączenie bądź wszczęcie egzekucji na rzecz OPS.

9) w oparciu ustawy z dnia 14 lutego 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych, została nawiązana współpraca z Krajowym Rejestrem Długów, Biurem Informacji Gospodarczej Info Monitor, Krajowym Biurem Informacji Gospodarczej oraz Rejestrem Dłużników ERIF BIG S.A. i przekazano do w/w biur informacje gospodarcze o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego w razie powstania zaległości w ich regulowaniu za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Postępowanie w sprawie funduszu alimentacyjnego nie sprowadza się do przyjęcia wniosku i wydania decyzji wierzycielowi, ale polega również na przeprowadzeniu postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, co stanowi skomplikowaną procedurę (m.in. prowadzenie korespondencji z innymi instytucjami, organami właściwymi dłużnika, organami właściwymi wierzyciela, komornikami, zgłaszanie dłużników do krajowego rejestru długów, przekazanie dłużnikowi informacji o przyznanych świadczeniach osobie uprawnionej, wezwanie dłużnika na

wywiad, pismo do PUP o aktywizację dłużnika, prowadzenie postępowania uznającego dłużnika za uchylającego się od obowiązku alimentacyjnego, wydanie decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od obowiązku alimentacyjnego, przekazywanie komornikowi wszelkich informacji o dłużniku, wnioski o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 kk., wnioski o zatrzymanie prawa jazdy do Starostwa, występowanie do sądu o ustanowienie kuratora dla dłużników przebywających poza granicami kraju, wygaszanie długu w przypadku zgonu dłużnika, rozliczanie wpłat dłużników).

➤ Karta Dużej Rodziny

W ramach działań wspierających rodzinę Ośrodek realizuje również zadania wynikające z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r o Karcie Dużej rodziny. Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do 25 roku życia kontynuując naukę. Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze będą mieli możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

W roku 2021 wydano 178 Kart Dużej Rodziny. Ogólnie od momentu wejścia w życie przepisów w/w ustawy wydano 1889 Kart Dużej Rodziny.

Współpraca

Instytucje pomocy i integracji społecznej oraz Urzędy Pracy bardzo często świadczą usługi na rzecz tego samego klienta, co przekłada się na potrzebę współpracy, a jednocześnie stanowi szansę na bardziej kompleksową pomoc.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzeliach współpracuje z pobliskimi ośrodkami pomocy społecznej, ze szkołami na terenie Gminy, pedagogiem szkolnym, pielęgniarką środowiskową, z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, policją, sądem, sołtysami, radnymi, lekarzem rodzinnym, ZUS, KRUS, Miejsko Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, kuratorami sądowymi, Kościołem Katolickim, Bankiem Żywności, Powiatowym Urzędem Pracy i innymi instytucjami w zakresie rozwiązywania trudnych problemów podopiecznych z terenu Gminy.

Współpraca w szczególności na wymianie opinii, informacji, doświadczeń między poszczególnymi pracownikami i ma na celu wypracowanie wspólnych działań na rzecz osób wymagających danego wsparcia. Pracownicy socjalni systematycznie monitorują środowiska dotknięte problemem uzależnienia oraz doświadczające przemocy, udzielają im wsparcia finansowego, porad, pomagają w sporządzaniu pism procesowych. Osoby wymagające specjalistycznego wsparcia są kierowane do innych instytucji i organizacji pomocowych.

IV. 3 Realizacja lokalnych programów

➤ **Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024 został uchwalony Uchwałą Nr 221/XXXI/20 Rady Miejskiej w**

ChorzelaCh z dnia 29 grudnia 2020 r.

Program opracowano w Ośrodku Pomocy Społecznej w ChorzelaCh i jest on zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Obraz zjawiska agresji i przemocy uzyskano dzięki badaniom ankietowym przeprowadzonym wśród przedstawicieli placówek oświatowych i środowiska lokalnego oraz z informacji od instytucji i organów działających w gminie bądź obejmujących swoim zasięgiem działania jej mieszkańców. Analizie poddano dane ilościowe o pomocy udzielonej mieszkańcom gminy Chorzele przez podmioty funkcjonujące w gminie: Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej.

W gminie Chorzele pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie świadczą: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny w OPS w ChorzelaCh.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom, zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, została wprowadzona procedura postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia.

Cel strategiczny, wyznaczony w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Chorzele na lata 2021-2024, jest następujący: **„Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin jej doświadczających”**.

Osiągnięcie celu strategicznego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów szczegółowych oraz działań.

Działania do celu szczegółowego 1. „Zapewnienie wsparcia rodzinom doświadczającym przemocy”

- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.
- Wsparcie rodzin, w których występuje problem przemocy poprzez prowadzenie pracy socjalnej.
- Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
- Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego.
- Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
- Motywowanie do udziału w programach korekcyjno– edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Udzielanie rodzinom pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.
- Prowadzenie grup samopomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- Rozpowszechnianie informacji wśród mieszkańców w zakresie możliwości uzyskania pomocy w przypadku problemu przemocy w rodzinie.

Działania do celu szczegółowego 2 „Podniesienie świadomości społecznej w zakresie problematyki

przemocy w rodzinie oraz stosowania kar fizycznych w procesie wychowania ”.

- Organizacja lokalnych kampanii społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym uwrażliwiania społeczności lokalnej na przejawy tego zjawiska.
- Edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itd.
- Edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie poprzez: ulotki, plakaty, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych itd.
- Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie typów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie.
- Realizacja warsztatów psychospołecznych dla dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.
- Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy.
- Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych.

Działania do celu szczegółowego 3 „Podnoszenie kompetencji zawodowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pracowników lokalnego systemu wsparcia oraz rozwijanie współpracy pomiędzy poszczególnymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemu przemocy w rodzinie ”.

- Organizowanie superwizji dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Organizowanie szkoleń/warsztatów dotyczących przemocy w rodzinie dla pracowników lokalnego systemu wsparcia.
- Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
- Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy na terenie Gminy.

Należy stwierdzić, że cel główny Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Chorzele jest realizowany i na bieżąco monitorowany, pomimo, że w niektórych działaniach są to efekty miękkie, trudno mierzalne.

W ramach realizacji programu Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował w szczególności z Placówkami Oświatowymi, Policją, Kuratorami, Służbą Zdrowia, Miejsko – Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Ośrodkiem Upowszechniania Kultury w Chorzelach.

Działania podejmowane w 2021 r. w ramach poszczególnych celów operacyjnych na terenie gminy Chorzele przyczyniają się do uwrażliwienia społeczności lokalnej gminy, w tym młodego pokolenia, na problem przemocy domowej, a także zmiernają w kierunku stworzenia oferty pomocowej adekwatnej do rozeznanych problemów oraz ich rozmiarów. Można stwierdzić, iż cel główny programu, czyli przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin jej doświadczających mieszkających na terenie gminy Chorzele realizowany jest coraz pełniej pomimo ograniczeń wynikających z całego czasu trwającego w kraju stanu epidemii.

Z uwagi na trwające w kraju ograniczenia wynikające ze stanu epidemii możliwości realizacji działań były ograniczone. Do najważniejszych zadań wykonanych w ramach programu w 2021 r. zaliczyć należy:

- zapewnienie osobom doświadczonym przemocą dostępu do bezpłatnej pomocy a w szczególności: psychologicznej i prawnej;
- kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego;
zorganizowanie pogadek dla dzieci na temat „agresywnego zachowania wśród młodzieży” podczas festynów („Sobota na wsi”, „Wakacje wolne od uzależnień”) na terenie gminy Chorzele przy współpracy z Miejską Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Ośrodkiem Upowszechniania Kultury w Chorzelach;
- udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- opracowanie i rozpowszechnianie wśród mieszkańców gminy Chorzele ulotki informacyjnej na temat dostępnych form wsparcia.

Mając na uwadze cel główny Programu i cele szczegółowe, a także wnioski płynące z działań podejmowanych, rekomenduje się podejmowanie w kolejnych latach następujących działań w kierunku budowania sprawnie funkcjonującego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- kontynuowanie działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wśród mieszkańców społeczności lokalnej gminy Chorzele;
- kontynuowanie organizowania lokalnych kampanii społecznych, mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej oraz edukowanie coraz szerszej liczby ludzi na temat zjawiska przemocy domowej
 - edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie konstruktywnego radzenia sobie z sytuacjami konfliktowymi, frustracją, czy bieżącymi problemami, bez konieczności uciekania się do zachowań przemocowych;
- organizowanie działań profilaktycznych mających na celu promowanie prawidłowych relacji rodzinnych i zapobieganie w ten sposób wystąpieniu przemocy domowej;
 - organizowanie spotkań specjalistów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, mających na celu wymianę wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk w codziennej pracy z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą domową;

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach realizuje obsługę logistyczno - techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2021 r. Zespół odbył 4 spotkania. Wszczęto 20 nowych procedur Niebieskiej Karty oraz kontynuowano prace przy 14 Kartach z ubiegłych lat. W ramach prac odbyły się 124 spotkania grup roboczych. W 2021 r. Ze wsparcia psychologicznego skorzystało 28 osób, natomiast ze wsparcia socjalnego – 11 rodzin.

➤ **Program Wspierania Rodziny w Gminie Chorzele na lata 2020-2022 przyjęty Uchwałą Nr 123/XVI/19 Rady Miejskiej w Chorzelach z dnia 30 grudnia 2020r.**

Cel główny, wyznaczony w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Chorzele na lata 2020-2022 jest następujący:

Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

1. Wsparcie rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez:

Działania zaplanowane w ramach realizacji celu operacyjnego 1:

- zapewnienie miejsc dla dzieci w żłobku i przedszkolu,
- organizowanie festynów, inicjatyw sportowo - rekreacyjnych, pikników rodzinnych czy imprez okolicznościowych;
- promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- organizowanie i współfinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży;
- organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc);
- rozwój oferty ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży;
- organizacja warsztatów, konkursów tematycznych, przeglądów artystycznych, zajęć tematycznych;
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego;
- promowanie działań na rzecz rodzin, realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych "Karta Dużej Rodziny";
- organizowanie warsztatów dla rodzin,

2. zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom - przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny

Działania zaplanowane w ramach realizacji celu operacyjnego 2 :

- udzielanie rodzinom z dziećmi będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy w formie świadczeń;
 - zapewnienie dzieciom i młodzieży wsparcia w formie gorącego posiłku;
 - udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy w formie stypendium o charakterze socjalnym i naukowym;
 - udzielanie świadczeń w ramach programu "Rodzina 500+";
- świadczenia z pomocy społecznej dla rodzin znajdujących się z trudnej sytuacji finansowej;
- zapewnienie poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, w zakresie uzależnień;
 - pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi;
 - rozwijanie działań wspierających skierowanych do rodziców biologicznych dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej, mających na celu powrót dzieci pod opiekę rodziców, budowanie więzi;
 - udzielanie wsparcia kobietom w ciąży w ramach ustawy "Za życiem".

Od 2021 r. Ośrodek Pomocy Społecznej nie realizował zadań w ramach programu "Dobry Start", zadanie to przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

3. Wsparcie rodzin znajdujących się z sytuacji kryzysowej poprzez:

- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze wsparcia asystenta rodziny;
 - świadczenie pracy socjalnej;
 - analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem;
 - monitorowanie sytuacji rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze;
 - motywowanie do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione.
4. Wsparcie kadry zajmującej się pomocą na rzecz rodziny poprzez:
- szkolenia, systematyczne podnoszenie kwalifikacji, udział w superwizjach.
5. Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy życia. Działania zaplanowane w ramach realizacji celu operacyjnego 5 :
- realizacja programów prozdrowotnych.
6. Objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.
- monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej;
 - organizowanie wsparcia merytorycznego i finansowego dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej;
 - finansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Celem strategicznym Programu jest doprowadzenie rodziny do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Jednym z głównych celów pomocy jest wsparcie osób i rodzin w przewyżaniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie – w miarę możliwości – do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienia im życia w warunkach opowiadających godności człowieka, a także zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie.

Wspieranie rodziny w kontaktach z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Działania w ramach Programu obejmują :

1. Wsparcie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi i rodzin dysfunkcyjnych poprzez wskazywanie instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny.
2. Udzielanie dziecku i rodzinie będącej w sytuacji kryzysowej niezbędnej pomocy socjalnej, psychologiczno-pedagogicznej, opiekuńczej, terapeutycznej – kierowanie do odpowiednich instytucji pomocowych.
3. Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez:
 - pracę socjalną: udzielanie pomocy rodzicom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, wykrywanie i usuwanie przyczyn trudności, prowadzenie działalności profilaktycznej i doradczej, współpraca z pedagogami szkolnymi.
4. Stworzenie możliwości rozwoju poradnictwa rodzinnego w zakresie pojawiających się problemów społecznych stanowiących przyczynę zagrożeń współczesnej rodziny oraz zwiększenie umiejętności wychowawczych rodziców poprzez szeroko rozumianą pracę socjalną.
5. Pomoc w przewyżaniu i rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie – prowadzenie mediacji rodzinnych w siedzibie Ośrodka.
6. Pomoc rodzinom w przewyżaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych poprzez wsparcie finansowe. W ramach przewyżania trudności opiekuńczo – wychowawczych oraz bezradności w

sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego rodzinom udzielono wsparcia finansowego.

W roku 2021 pomocą w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych objęto ogółem 243 rodziny z dziećmi, w rodzinach tych dominowały następujące problemy: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie, alkoholizm oraz wielodzietność.

Spośród wszystkich rodzin objętych pomocą, świadczenie pieniężne z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego przyznano dla 13 rodzin, w których żyło 58 osób.

7. Zagwarantowanie dożywiania w szkole uczniom tego potrzebującym. W 2021r. OPS objął dożywianiem 494 uczniów z terenu miasta i gminy Chorzele. Z racji trwającego stanu zagrożenia epidemicznego i przejścia placówek oświatowych w tryb pracy zdalnej zamiast dożywiania dzieci w szkole przyznano zasiłki celowe na żywność (zgodnie z rekomendacjami wojewody). Z tej formy pomocy skorzystało 345 osób w rodzinach.

8. Pracownicy Ośrodka kontaktują się i współpracują w sprawach podopiecznych z różnymi instytucjami : Miejsko-Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Szkołami, ZUS, Sądami, PUP, PCPR – rozwiązując indywidualne problemy rodzin. Dodatkowo OPS prowadzi aktywne działania w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wspólnie z funkcjonariuszami Komisariatu Policji w Chorzelach uczestniczyliśmy w interwencjach niosąc potrzebną pomoc.

9. W ramach wspierania rodzin najuboższych Ośrodek prowadzi dystrybucję darmowej żywności z programu POPŻ. W roku 2021 rozdano: 50 ton 154 kg żywności (w asortymencie : mleko UHT w kartoniku, cukier, kasza, makaron, mleko w proszku, sery twarde, sery topione, płatki kukurydziane, mąka, dżem, dania gotowe, herbatniki itp.) dla 830 osób z 252 rodzin.

10. Kolejnym działaniem w tym obszarze jest zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia ze strony asystenta rodziny.

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej. Działania w obszarze polityki społecznej powinny być zintegrowane w ramach systemu, w którym ważnym partnerem są organizacje pozarządowe i instytucje należące do różnych sektorów życia społecznego.

➤ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chorzele na lata 2017 –2021

Strategia jest dokumentem przedstawiającym działania podejmowane przez Gminę Chorzele w zakresie pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a także minimalizowania bądź niwelowania negatywnych zjawisk społecznych, które w danej społeczności odbierane są jako negatywne, marginalizujące. Stanowi ona wynik refleksji nad lokalnymi i zdefiniowanymi problemami społecznymi oraz ich systematycznego rozwiązywania. Strategia służy koordynacji działań, a także rozwijaniu i umacnianiu współpracy różnych podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, edukacji oraz kultury i sportu. Nie ma bowiem możliwości rozwiązywania problemów społecznych bez udziału gminnych zasobów instytucjonalnych, aktywności lokalnej społeczności, organizacji pozarządowych czy instytucji działających na polu polityki społecznej w Gminie Chorzele.

Strategia jest podstawą uwzględnienia jej zadań w planach budżetowych gminy, powiatu oraz województwa, a także pozyskania środków finansowych z innych źródeł, zwłaszcza funduszy Unii Europejskiej.

Celem strategii jest szeroko rozumiany system wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, dzięki któremu możliwe stanie się podniesienie poziomu jakości życia i bezpieczeństwa socjalnego, wyrównywanie szans rozwoju mieszkańców gminy oraz integracja społeczności lokalnej. Realizacja założeń Strategii wymaga współpracy wszystkich partnerów, których określone działania i przedsięwzięcia w efekcie doprowadzą do osiągnięcia zamierzonych celów. Zdiagnozowanie i określenie najważniejszych problemów społecznych stanowiło podstawę do wskazania określonej metodologii rozwiązywania zidentyfikowanych trudności i problemów społecznych, zgodnie z możliwościami jakie wynikają z zadań nałożonych na gminę. Opracowana diagnoza stanowiła punkt wyjścia do opracowania szczegółowych programów, których realizacja powinna przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych oraz niwelowania różnic i dysproporcji społecznych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Chorzele na lata 2017–2021 została opracowana, przy aktywnym wsparciu przedstawicieli różnych środowisk społecznych, przy pomocy i konsultacji pracowników różnych instytucji gminnych w tym pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach.

Niezwykle ważne było także pozyskanie informacji od mieszkańców gminy Chorzele poprzez przeprowadzenie ankiety na temat problemów społecznych występujących na terenie gminy.

Na bazie zdiagnozowanych problemów społecznych przygotowano i opracowano cele, kierunki działań oraz wskaźniki. Poszukiwanie skutecznych sposobów rozwiązywania problemów społecznych musi uwzględniać fakt, że poszczególne problemy zazwyczaj nie występują pojedynczo, a wystąpienie jednego problemu implikuje szereg innych. Dlatego przystępując do planowania określonych sposobów rozwiązywania problemów społecznych występujących w gminie uwzględniono wielokierunkowe i kompleksowe oddziaływanie nie tylko na skutki wystąpienia danych problemów a przede wszystkim na źródło ich powstania, które często ma różne podłoże. Istotne jest zatem stworzenie możliwości współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej, w celu integracji działań. Realizacja powyższych celów w tym zakresie wymaga podejmowania wieloaspektowych i wielokierunkowych działań strategicznych.

Ustawa o pomocy społecznej (art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy) nakłada na gminę obowiązek „opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze

szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Art. 16 b wymienionej powyżej ustawy określa istotne elementy, które powinny znaleźć się w dokumencie Strategii. Skuteczna polityka społeczna powinna opierać się na rozpoznaniu rzeczywistych zjawisk i problemów społecznych występujących w danej społeczności lokalnej oraz ocenie znaczenia i roli czynników warunkujących te zjawiska. Strategia stwarza możliwości podejmowania różnych inicjatyw, realizacji innowacyjnych projektów w kierunku zwiększenia aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz możliwość ubiegania się o fundusze zewnętrzne.

Celem każdej Strategii jest doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk występujących m.in. w gospodarce, ekonomii czy polityce społecznej. Strategia pokazuje obecną sytuację społeczną w gminie, jak również przedstawia działania wielu instytucji i organizacji pozarządowych rozwiązujących problemy społeczne, podejmowane dla poprawy warunków i zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób.

Strategia jest dokumentem wyznaczającym ogólne kierunki działań na terenie gminy Chorzele w zakresie poprawy sytuacji mieszkańców. Realizacja strategii jest uzależniona od wielu czynników, m.in. od: sytuacji finansowej samorządu lokalnego, stopnia zaangażowania lokalnych zasobów instytucjonalnych, przedsiębiorstw i organizacji społecznych, aktywności mieszkańców gminy. Strategia zakłada realizację celów do 2021 roku, nie oznacza to jednak, że jest ona dokumentem zamkniętym.

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chorzele na lata 2017-2021 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzeliach

Realizacja działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów wypracowanych w niniejszym dokumencie powinna przyczynić się m.in. do:

- poprawy sytuacji rodzin i osób ubogich,
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa,
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych zawodowo,
- zmniejszenia skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia zwiększenia liczby miejsc pracy,
- zmniejszenia liczby osób bezrobotnych,
- eliminowania zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy,
- wzrostu liczby podmiotów gospodarczych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo - wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla rodzin,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zwiększenia szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,

- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
- polepszenia dostępu do podstawowych usług zdrowotnych, jak również specjalistycznych usług medycznych,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia,
- zwiększenia liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia,
- zwiększenia udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- uwrażliwienia społeczeństwa na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
- podniesienia jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym,
- poprawy komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- zapobiegania patologiom wśród nieletnich,
- podniesienia poziomu profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- podniesienia jakości świadczonych usług,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- podniesienia poziomu wiedzy mieszkańców o podejmowanych przez samorząd działaniach i zamierzeniach.

W aktualnej sytuacji społeczno - gospodarczej pomoc społeczna ma do spełnienia ważną rolę. Powinna stwarzać poczucie bezpieczeństwa socjalnego, pomagać w tworzeniu właściwych warunków życia i zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej, wspomagać rodzinę w pełnieniu jej funkcji. Realizacja celów musi opierać się na dobrze funkcjonującej bazie materialnej, instytucjonalnej oraz wykwalifikowanej kadrze służb społecznych.

Z uwagi na zakończony okres obowiązywania strategii podsumowano osiągnięcia. Zdefiniowano także trudności we wdrażaniu celów w niej zapisanych, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas jej wdrażania oraz najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- zminimalizowanie zjawiska ubóstwa poprzez szerokie wsparcie ze strony pomocy społecznej oraz innych instytucji,
- ograniczenie zjawiska bezdomności poprzez zapewnianie schronienia,
- wspieranie i monitorowanie rodzin dotkniętych bądź zagrożonych przemocą,
- zatrudnienie asystentów rodziny stosownie do zapotrzebowania,
- zapewnienie potrzebującym wsparcia w formie usług opiekuńczych,
- podnoszenie jakości oferty spędzania wolnego czasu,
- wzmożenie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców (patrole, monitoring, oświetlenie, budowa chodników, remonty dróg).

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- rozwój budownictwa socjalnego i komunalnego, w tym mieszkań chronionych,
- utworzenie środowiskowego domu samopomocy,
- wolontariat na rzecz osób starszych,
- dostępność specjalistycznej opieki medycznej na terenie gminy,

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- niwelowanie problemu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- zwalczanie przemocy i przestępczości w ramach podnoszenia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców,
- wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych,
- działanie na rzecz utworzenia ŚDS i mieszkań chronionych,
- zwiększenie liczby mieszkań socjalnych i komunalnych.

IV. 4 Realizacja i uczestnictwo w innych programach

➤ **Program „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej”.**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach od 2004r. prowadzi dystrybucję żywności w ramach programu PEAD a aktualnie programu POPŻ 2014-2020.

Celem Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 jest dotarcie z pomocą żywnościową do grup osób najbardziej potrzebujących w całej Polsce. Od września 2018 roku rozpoczęła się realizacja Podprogramu 2018, w ramach którego osoby najbardziej potrzebujące w całej Polsce mogły skorzystać ze wsparcia w postaci żywności, jak również możliwości uczestniczenia w różnych działaniach wspierających, edukacyjnych i włączających. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Od września 2018 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Chorzelach, osoby, które otrzymały skierowanie i kwalifikowały się wg wytycznych MRPiPS, mogły skorzystać ze wsparcia w postaci żywności, która była cyklicznie dystrybuowana w formie paczek żywnościowych. Do końca maja 2018 roku, każda z osób otrzymujących paczki żywnościowe otrzymała w nich produkty następującego typu: makaron jajeczny, ryż biały, herbatniki, fasolę białą, filet z makreli w oleju, mleko UHT, groszek z marchewką, koncentrat pomidorowy, powidła śliwkowe, szynkę drobiową, gulasz wieprzowy z warzywami, cukier biały, olej rzepakowy, szynkę wieprzową, pasztet wieprzowy, ser podpuszczkowy dojrzewający itp.

Prócz wsparcia żywnościowego, Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach realizował i realizować będzie działania wspierające, edukacyjne oraz działania zgodne z ustawą o pomocy społecznej.

Wzorem lat ubiegłych Ośrodek Pomocy Społecznej przekazywał paczki żywnościowe w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa. W sumie w 2021r. przekazano 50 ton 154 kg żywności POPŻ dla 830 osób z 252 rodzin.

➤ **Krajowy System Powszechnej Samorządowej Teleopieki Domowej**

Na organach samorządu gminnego spoczywa odpowiedzialność wsparcia osób, które z uwagi na wiek, chorobę niepełnosprawność lub inne obiektywne trudności mają ograniczoną zdolność do samodzielnej egzystencji i prawidłowego funkcjonowania w środowisku. W związku z powyższym Uchwałą Rady Miejskiej w Chorzelach Nr 56/VIII/2019 z dnia 30 kwietnia 2019r. został przyjęty program osłonowy " Systemu powszechnej samorządowej teleopieki domowej dla mieszkańców gminy Chorzele".

Program jest odpowiedzią na zgłaszane oczekiwania osób korzystających z usług opiekuńczych zapewnianych przez Ośrodek i jest kierowany przede wszystkim do osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych. Teleopieka stanowi efektywne uzupełnienie opieki fizycznej i jest formą wsparcia rekomendowaną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Program ten ma na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców naszej gminy. Osoby objęte opieką zakupują telefony i opaski, które mogą nosić na ręce. Jeśli źle się poczują, przewrócą się, albo po prostu będą chciały wezwać pomoc mogą nacisnąć guzik, a urządzenie wyśle sygnał alarmowy do całodobowo funkcjonującego Centrum Operacyjno-Alarmowego /COA/, które powiadomi osoby spokrewnione lub sąsiadów albo bezpośrednio zostanie wezwane pogotowie ratunkowe. Gmina będzie ponosić koszty opłaty dostępowej do podsystemu przywoławczo-alarmowego dla wszystkich zainteresowanych mieszkańców. Warunkiem uczestnictwa w projekcie jest zakupienie telefonu wraz z nadajnikiem wyposażonym w przycisk bezpieczeństwa, który przyciskamy w momencie załamnięcia czy innego zagrożenia życia i tym samym uruchamiamy procedurę alarmową - powiadomienie odpowiednich służb - pogotowia ratunkowego.

W ramach pilotażu Programu Ośrodek w 2019 r. zakupił 20 używanych zestawów urządzeń abonenckich (telefon komórkowy i opaska na rękę - koszt 50 zł) i przekazał 20 osobom niesamodzielnym, starszym i niepełnosprawnym poprzez przyznanie pomocy celowej w formie rzeczowej na zakup urządzenia abonenckiego.

Koszt miesięcznej opłaty dostępowej do podsystemu przywoławczo alarmowego KSPSTD ponosi Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach. W roku 2021 na ten cel wydatkowano 5040,00 zł (420,00 zł brutto miesięcznie).

➤ **Program „Opieka 75+”**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach bierze udział w programie "Opieka 75+".

W 2021r. W ramach Programu pozyskano 34 905 zł na częściowe pokrycie kosztów wynagrodzenia opiekunek świadczących usługi opiekuńcze.

➤ **Szlachetna paczka**

W roku 2021 Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach wzorem lat ubiegłych przyłączył się do akcji „Szlachetna Paczka” skierowanej do osób w szczególnie trudnej sytuacji materialnej z niezależnych od siebie przyczyn. Wolontariusze spotkali się z rodzinami wytypowanymi przez OPS, aby poznać ich historie i włączyć je do tej szlachetnej akcji. Obdarowane rodziny twierdziły, że „spełniły się ich marzenia”. Ogromna radość i łyzy szczęścia widziane na twarzach tych osób, bez wątpienia oznaczały, że cel został osiągnięty. Była to „mądra pomoc, która z pewnością da szansę na zmianę”.

Diagnoza potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Przedstawienie potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest ustawowym obowiązkiem wynikającym z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej. Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest ocena, prowadzona na bieżąco przez Ośrodek Pomocy Społecznej, który gromadzi dane dotyczące sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej mieszkańców korzystających z pomocy, a także analizy zasobów gminy w sferze socjalnej (kadrowe i instytucjonalne).

Pomoc społeczna odgrywa bardzo ważną rolę w obecnej sytuacji społeczno – gospodarczej w kraju. Instytucja pomocy społecznej ma za zadanie budować poczucie bezpieczeństwa socjalnego, wspierać i pomagać w tworzeniu właściwych warunków życia oraz wspomagać osoby i rodziny w przezwyciężaniu trudności życiowych.

Realizacja celów pomocy społecznej musi opierać się na dobrze funkcjonującej bazie materialnej i instytucjonalnej oraz wyspecjalizowanej kadrze pracowniczej.

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Chorzelach są realizowane w oparciu o ustalony budżet. Wydatki dokonywane są w sposób racjonalny i przemyślany po uprzednio dokonanej analizie potrzeb.

Należy wykazać, iż Ośrodek Pomocy Społecznej podobnie jak w ubiegłym roku musiał sprostać wyzwaniu organizowania pomocy dla osób i rodzin w trwającym w kraju stanie zagrożenia epidemicznego. Ustawa z dnia 31 marca 2020r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych wprowadziła zmianę realizacji działań pomocowych opierających się aktualnie w głównej mierze na udzielaniu informacji telefonicznej lub emailowej. Jednakże w okresach o niższej zachorowalności (okres wiosenny, letni i jesienny) oraz w sytuacjach tego wymagających, w szczególności zagrożenia życia lub zdrowia dziecka albo osób nie mogących racjonalnie podejmować decyzji bezwzględnie podejmowano działania interwencyjne w środowisku z zachowaniem maksymalnych środków bezpieczeństwa.

Analiza realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej zadań pozwala określić najpilniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej na 2022 r. Należą do nich:

- Stała ewaluacja pracy kadry pomocy społecznej oraz profesjonalne i specjalistyczne szkolenia,
- W gminie Chorzele wzrasta liczba osób starszych, a co za tym idzie wzrasta liczba osób z chorobami geriatrycznymi i niepełnosprawnościami, które wymagają pomocy innych ludzi w codziennym funkcjonowaniu. Z uwagi na samotność tych osób lub też niewydolność opiekuńczą rodzin wobec dorosłych osób niesamodzielnych zachodzi konieczność zapewnienia im pomocy w formie usług opiekuńczych. W gminie Chorzele zwiększa się liczba osób korzystających z usług opiekuńczych oraz wydatki związane z realizacją tego zadania przez gminę. Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania są nadal tańszą formą wsparcia osób wymagających opieki aniżeli usługi świadczone w domach pomocy społecznej. W celu umożliwienia osobom wymagającym opieki pozostania jak najdłużej w miejscu zamieszkania, nadal należy rozwijać usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, podnosić ich jakość i jak najbardziej dopasowywać do potrzeb odbiorców. Wskazane jest

zatem zabezpieczenie środków na usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby i innych przyczyn wymagają pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz opiekę higieniczną czy zaleconą przez lekarza pielęgnację.

- Wzrosła liczba osób z terenu gminy Chorzele przebywających w Domu Pomocy Społecznej. Zwiększa się więc i odpłatność ponoszona przez gminę za realizację tego zadania. Obowiązek realizacji zadania obliuguje do zabezpieczenia środków na ten cel.
- Rozważenie zwiększenia liczby asystentów rodziny, a co za tym idzie zwiększenia środków finansowych na działalność asystenta rodziny, jako skutecznej formy wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Mimo, iż instytucja asystenta rodziny jest względnie nowa, to jednak potrzeby w tym zakresie są bardzo duże. Prognozy dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeby ochrony macierzyństwa, wielodzietności oraz przemocy w rodzinie, mówią o wzroście liczby takich rodzin.
- Konieczność stworzenia systemu bezpieczeństwa dla pracowników socjalnych mających kontakt z trudnym klientem i zwiększenie poczucia bezpieczeństwa przy wykonywaniu indywidualnych zadań przez pracowników. Obserwuje się wzrost liczby przypadków agresji słownej oraz aktów przemocy fizycznej wobec pracowników socjalnych. Coraz częściej media nagłaśniają nadużycia klientów pomocy społecznej i poszczególne akty przemocy werbalnej i pozawerbalnej wobec pracowników ośrodka pomocy. Innymi problemami z jakimi muszą radzić sobie pracownicy socjalni to: nadmierna biurokracja działań, częste zmiany przepisów, roszczeniowa postawa klientów i niezadowolenie ze zbyt niskich świadczeń społecznych.
- W przypadku pozyskania zasobów lokalowych rozważenie utworzenia w dalszej perspektywie czasowej: mieszkania chronionego, środowiskowego domu samopomocy czy placówki wsparcia dziennego.
- Rozwijanie poradnictwa specjalistycznego i doradztwa niezbędnego do przewycięzania trudności i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

VI

Podsumowanie

Z uwagi na trwające obostrzenia spowodowane epidemią COVID-19, rok 2021 był rokiem trudnym. Wypracowane dotąd standardy działań, już na początku 2020 roku uległy modyfikacji, dzięki czemu zapewniliśmy właściwe funkcjonowanie Ośrodka, chociaż przebieg realizacji niektórych zadań uzależniony był od aktualnych zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego, a także wydawanych przez rząd przepisów prawa w tym zakresie.

W tym trudnym dla naszego społeczeństwa czasie, kadra Ośrodka Pomocy Społecznej, w realizacji swoich zadań wykazała się dużą empatią, wrażliwością i wyrozumiałością. Działania Ośrodka skierowane były do mieszkańców gminy w celu zaspokojenia ich potrzeb a także niwelowania nierówności społecznych. Ważnym elementem było i jest przeciwdziałanie występowaniu negatywnych zjawisk takich jak; przemoc, uzależnienia, problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Podejmowano działania na rzecz dziecka i rodziny oraz w celu zapewnienia osobom i rodzinom warunków życia odpowiadających godności człowieka. Udzielano pomocy osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności osobom starszym i samotnym a także osobom bezdomnym i wszystkim innym, którzy z powodu trudnej sytuacji życiowej zwrócili się o pomoc z zasobów pomocy społecznej.

Analizując dane osób ubiegających się w 2021 r. o pomoc stwierdzono, iż zmniejszyła się liczba wnioskujących o pomoc z zasobów pomocy społecznej z powodu bezrobocia i niepełnosprawności, nastąpił jednak wzrost podań o pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa. Na podobnym poziomie odnotowano udzielanie pomocy z powodu alkoholizmu i bezdomności. W 2021 r. o pomoc z zasobów pomocy społecznej wnioskowało ponad dwukrotnie więcej niż w 2020 r. rodzin niepełnych. Rok 2021 ukazał także wzrost liczby wniosków o przyznawanie wsparcia dla rodzin wielodzietnych.

W 2021 r. odnotowano dalszy wzrost liczby rodzin wymagających pogłębionej pracy socjalnej przy jednoczesnym nieznacznym spadku liczby klientów ubiegających się o wsparcie finansowe z zasobów pomocy społecznej. Oznacza to że, pomimo, iż kondycja finansowa rodzin z dziećmi uległa znaczącej poprawie z uwagi na świadczenia 500+, w dalszym ciągu są rodziny niewydolne wychowawczo i wymagające stałej współpracy z pracownikami socjalnymi. Praca socjalna oraz praca asystenta rodziny ukierunkowana jest na ciągle podnoszenie umiejętności rodzicielskich u podopiecznych.

W przypadku ubiegania się zarówno o świadczenie pieniężne i niepieniężne z pomocy społecznej można zauważyć dwa przeciwstawne zjawiska. Z jednej strony dużo osób powróciło do systemu pomocy społecznej chociażby z tego względu, że świadczenie 500+ nie jest wliczane do dochodu rodziny przy rozpatrywaniu wniosku o pomoc finansową. Były też osoby i rodziny, które nigdy dotąd nie korzystały z pomocy społecznej, a w 2021 r. złożyły wnioski o świadczenia przewidziane w ustawie o pomocy społecznej. Z drugiej jednak strony obserwowany był utrzymujący się nieznaczný spadek łącznie wydatkowanej kwoty oraz liczby przyznanych świadczeń np. na zasiłki stałe. Sytuacja taka związana była przede wszystkim z spadkiem ilości osób uprawnionych do tej formy pomocy oraz zgonem osób pobierających to świadczenie.

W odniesieniu do ubiegłych lat nastąpił nieznaczný spadek liczby wniosków o pomoc w formie zasiłku okresowego, jednakże wydatkowano więcej środków na ten cel. Miało to związek z

gorszą kondycją finansową wnioskodawców, którzy w rezultacie wykazywali niższe dochody własne. Ośrodek nie ma możliwości fakultatywnego działania w zakresie rozstrzygnięcia o przyznaniu bądź odmowie przyznania tych świadczeń oraz o wysokości tych świadczeń, gdyż po spełnieniu ustawowych przesłanek wydanie decyzji przyznającej świadczenie w ustawowo określonej wysokości jest obligatoryjne.

Pomoc w formie zasiłku celowego oraz specjalnego zasiłku celowego utrzymała się na podobnym do 2020 r. poziomie. W roku sprawozdawczym zwiększyła się jednak dwukrotnie liczba wniosków o pomoc w formie zasiłku celowego z powodu zdarzenia losowego – pożaru (w 2021 r. Świadczenia wypłacono dla 4 rodzin).

Wzorem lat ubiegłych Ośrodek udzielał pomocy w ramach programu „Posiłek w Szkole i w domu”. Realizacja tej formy pomocy odbywa się przede wszystkim poprzez dożywianie dzieci oraz młodzieży w placówkach oświatowych oraz przyznawanie zasiłków celowych na zakup żywności. Ze względu na trwający w naszym kraju stan epidemii i przejście szkół w tryb nauki zdalnej, Ośrodek podobnie jak poprzednim roku (według rekomendacji wojewody) częściej udzielał rodzinom pomocy w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności. Zaobserwowano, że liczba dzieci i młodzieży korzystająca z posiłku w szkole zmniejszyła się. Przyczyn tego zjawiska należy jednak upatrywać nie w zmniejszonej liczbie rodzin uprawnionych do tej formy pomocy lecz głównie w zmniejszonej liczbie dzieci w szkołach. Koszty posiłków w części placówek oświatowych uległy podwyższeniu, jednak ogólnie wydatki na realizację tego zadania utrzymały się na dotychczasowym poziomie.

Rok 2021 pokazał, że w naszej społeczności lokalnej coraz więcej osób starszych wymaga pomocy w wykonywaniu czynności dnia codziennego. W związku z tym nastąpił wzrost liczby osób wnioskujących o wsparcie w formie usług opiekuńczych. Należy zauważyć, że w naszej społeczności lokalnej coraz więcej jest osób starszych i samotnych, zatem ta forma pomocy w następnych latach utrzyma się na podobnym poziomie a nawet się zwiększy.

W 2021 r. odnotowano większą liczbę osób, które skierowano do Domu Pomocy Społecznej, z racji wyczerpania innych form pomocy (poprzez usługi opiekuńcze) i brak możliwości zapewnienia im całodobowej opieki w miejscu zamieszkania. W zaistniałych okolicznościach nastąpił także wzrost poniesionych na ten cel wydatków. Na rosnące koszty związane z realizacją tego zadania oprócz większej liczby pensjonariuszy mają wpływ także: coroczne zwiększanie średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca DPS oraz ustawowe ograniczenia możliwości egzekwowania odpłatności za pobyt od samego mieszkańca ale też i osób ustawowo zobowiązanych do alimentacji.

W 2021 r. skala bezdomności w gminie Chorzele uległa nieznacznemu wzrostowi, gdyż schronienia udzielono dla jednej osoby więcej niż w roku poprzednim. Zjawisko to ma jednak charakter dynamiczny i zmienny w zakresie uchwycenia faktycznej liczby bezdomnych, szczególnie w okresie zimy, ponieważ nie wszyscy bezdomni są zainteresowani pomocą i chętni do skorzystania ze wsparcia.

Realizując zadania wynikające z innych ustaw Ośrodek przyznawał także prawo do świadczeń zdrowotnych ze środków publicznych, świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, funduszu alimentacyjnego (wraz z działaniami na rzecz dłużników alimentacyjnych), ustawy „Za życiem” oraz ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci i dodatku mieszkaniowym. Ośrodek podejmował także działania, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawie o Karcie Dużej Rodziny. Ośrodek realizował ponadto

cele określone w programach (Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie) mających służyć poprawie jakości życia społeczności lokalnej. Działania podejmowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej stanowiły instytucjonalny system wsparcia dla słabszych jednostek i grup społecznych oraz wpisały się w określony w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych katalog przedsięwzięć, mających przyczynić się do poprawy bytu mieszkańców naszej gminy.

W roku 2022 Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach będzie kontynuował realizację zadań wynikających z ustaw i programów, będzie także podejmował nowe inicjatywy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, które są niezbędne, żeby instytucja pomocy społecznej była skuteczna, efektywna i nowoczesna.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzelach serdecznie dziękuje Pani Beacie Szczepankowskiej Burmistrzowi Miasta i Gminy Chorzele, Radzie Miejskiej w Chorzelach oraz wszystkim instytucjom, podmiotom i osobom, które wspierają naszą trudną i odpowiedzialną pracę na rzecz potrzebujących mieszkańców gminy Chorzele.